

ROMÂNIA
JUDEȚUL SIBIU
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI SADU

HOTĂRÂREA nr. 28
privind aprobarea Statutului comunei Sadu, jud. Sibiu

Consiliul local al comunei Sadu, întrunit de în ședință publică extraordinară, în număr de 10 consilieri, la data de 14 mai 2020;

Având în vedere raportul nr. 2224/13.05.2020 privind aprobarea Statutului comunei Sadu, jud. Sibiu, întocmit de administratorul public;

Văzând avizul comisiei pentru muncă și protecție socială, juridică și de disciplină, comisia pentru agricultură pentru agricultură, activități economico-financiare, amenajarea teritoriului și urbanism, protecția mediului și turism și comisia pentru activități social-culturale, culte, învățământ, sănătate și familie, protecție copii, tineret și sport;

Având în vedere prevederile art. 121, alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, republicată cu modificările și completările ulterioare, ale art. 3, art. 4 și art. 6 paragraful I din Carta Europeană a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, ratificată prin Legea nr. 199/1997 precum și prevederile art/ 104 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ;

În temeiul prevederilor art. 129 alin. (3), lit. „a” coroborat cu alin. (4), lit. „a”, art. 196 alin. (1) lit. „a” din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ;

Consiliul Local al Comunei Sadu adoptă următoarea hotărâre:

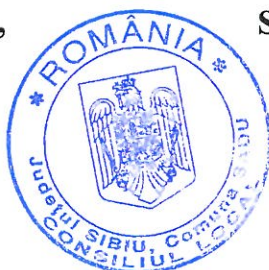
Art.1 Se aprobă Statutul comunei Sadu, județul Sibiu, conform Anexei ce face parte integrantă la prezenta hotărâre.

Art. 2 Se însărcinează primarul comunei Sadu cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri prin compartimentul financiar-contabil din cadrul aparatului de specialitate.

Art.3 Prin grija secretarului general al comunei Sadu prezenta hotărâre va fi comunicată Instituției Prefectului județul Sibiu și adusă la cunoștință publică prin publicarea în Monitorul Oficial Local al Comunei Sadu.

Adoptată la Sadu, în data de 14 mai 2020, cu voturi 8 „pentru”, 1 vot „împotrivă” și o abținere.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
Popica Ion

Contrasemnează:
SECRETAR GENERAL d.,
Milonean Anca Maria

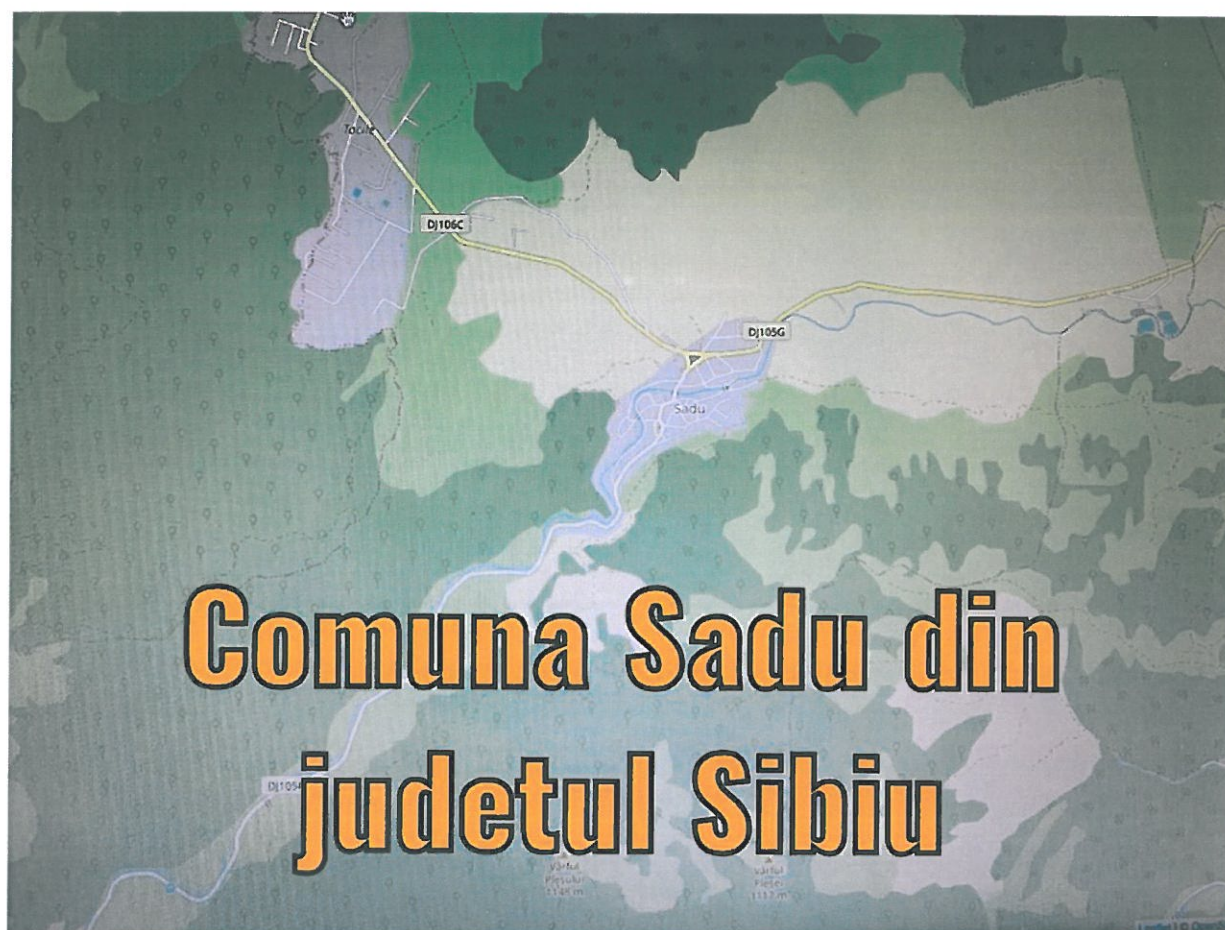
Difuzare:

- 1 ex. Instituția prefectului – Județul Sibiu
- 1 ex. Evidență hotărâri
- 1 ex Administrator public
- 1 ex. Afișă

Anexă la Hotărârea Consiliului Local Sadu nr. 28/14 mai 2020

STATUTUL COMUNEI SADU, JUD.SIBIU

Sadu, 2020

Statutul Unității Administrativ Teritoriale COMUNA SADU – JUDEȚUL SIBIU¹

Capitolul 1. Prezentarea generală a unității administrativ-teritoriale

Art. 1. – (1) Comuna Sadu din Județul Sibiu este:

- a) persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu;
- b) subiect juridic de drept fiscal;
- c) titulară a drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat al acesteia, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

(2) Comuna Sadu din Județul Sibiu are sediul social în Comuna Sadu, str. Inocentiu Micu Klein, nr. 36, cod postal 557220¹, potrivit nomenclatorului stradal aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 11/1997, precum și codul de înregistrare fiscală – 4241222.

(3) Însemnele specifice ale Comuna Sadu din Județul Sibiu sunt:

- a) stema, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 200/2013², al cărui model este prevăzut în Anexa nr. 1 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu;

Art. 2. – (1) Comuna Sadu din Județul Sibiu are reședința în satul cu același nume, Sadu.³

(2) COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU¹ se delimitează din punct de vedere teritorial de:

Orasul Cisnădie din județul Sibiu, Orasul Tâlmăciu din județul Sibiu și Comuna Selimbăr din județul Sibiu.

(5) Prezentarea grafică și descriptivă, respectiv suprafețele intravilanului și a extravilanului pe fiecare dintre localitățile menționate la alin. (3) sunt prevăzute în Anexa nr. 2 la Statutul COMUNEI SADU din JUDEȚUL SIBIU

Art. 3. – (1) COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU¹ dispune de o rețea hidrografică formată din: râuri, văi și torenți.

(2) Pe teritoriul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹, după caz, se regăsește o floră și faună diversă.

(3) COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU¹ dispune de o mare diversitate de soluri.

(4) Resursele de subsol ale Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ sunt formate din: Prepodzol, Podzol, Regosol, Disticambosol, Tehnosol.

(5) Denumirea și lungimea râurilor, lacurilor, mlaștinilor sau apelor subterane, a faunei și florei de pe raza teritorială a Comunei Sadu¹ se regăsesc în Anexa nr. 3 la Statutul Comunei Sadu.

¹ Se înscrie denumirea unității administrativ-teritoriale potrivit prevederilor art. 98-101 din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ și ale Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Pentru municipii, orașe și comune se va preciza și județul pe raza căruia se regăsește unitatea administrativ-teritorială respectivă;

² Se completează cu numărul Hotărârii de Guvern prin care a fost aprobat modelul stemei unității administrativ-teritoriale, potrivit art. 10 din Legea nr. 102/1992 privind stema țării și sigiliul statului, cu modificările și completările ulterioare.

³ Se va completa cu numele localității de reședință.

Art. 4. – (1) COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU ¹ s-a înființat în anul 1968 prin Legea nr. 2/1968, privind organizarea administrativă a teritoriului României, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Prima atestare documentară a Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ a fost în anul 1383⁴.

(3) Evoluția istorică a COMUNEI SADU din JUDETUL SIBIU ¹ se regăsește în Anexa nr. 4 la Statutul COMUNEI SADU din JUDETUL SIBIU

Art. 5. – (1) Populația Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ numără 2674 locuitori la data de 01.01.2020 conform datelor primite de la Institutul Județean de Statistică Sibiu.⁵

(2) Componenta și structura populației COMUNEI SADU din JUDETUL SIBIU ¹, se regăsește în Anexa nr. 5 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

(3) Aspectele privind numărul populației se actualizează în urma recensământului în vederea respectării dreptului cetățenilor aparținând unei minorități naționale de a folosi limba sa maternă în relația cu administrația publică locală și cu serviciile deconcentrate.

Capitolul 2. Autoritățile administrației publice locale

Art. 6. – (1) Autoritățile administrației publice locale sunt:

a) Consiliul Local al Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹, reprezintă autoritate deliberativă de la nivelul Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹. Consiliul local al Comunei Sadu din Județul Sibiu este format din 11 membrii⁶.

b) Primarul Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹, ca autoritate executivă.

c) La nivelul Comunei Sadu din Județul Sibiu, consiliul local a ales un viceprimar, numele acestuia este Vestemean Ionuț⁷.

(2) Apartenența politică a consilierilor locali: 4 consilieri Partidul National Liberal, 3 consilieri ai Partidului Miscarea Popular, 2 consilieri ai Uniunea pentru Progresul României, 1 consilier al Partidului Social Democrat, 1 consilier al ALDE⁸.

(3) Constituirea Consiliului local al Comunei Sadu s-a constatat prin Ordinul Prefectului Județului nr. 266/09.06.2016⁹.

(4) Componenta nominală, perioada/perioadele de exercitare ale mandatelor aleșilor locali, precum și apartenența politică a acestora, începând cu anul 1992, sunt prevăzute în Anexele nr. 6a și 6b la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

Art. 7.- (1) Autoritățile administrației publice locale au dreptul de a conferi și retrage titlul de cetățean de onoare, persoanelor fizice române sau străine pentru COMUNA SADU din JUDETULSIBIU¹.

(2) Autoritățile administrației publice locale au dreptul de a conferi certificatul de fiu/fiică al Comunei Sadu din Județul Sibiu persoanelor fizice române sau străine pentru COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU.¹

⁴ Se va prezenta data la care a fost atestată documentar localitatea;

⁵ Se va completa cu numărul populației totale potrivit datelor INS cu privire la ultimul recensământ al populației și locuințelor;

⁶ Se va completa numărul membrilor consiliului local/județean potrivit art. 112 sau art. 171, după caz, din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu completările ulterioare;

⁷ Se completează cu numele viceprimarului/viceprimarilor sau al vicepreședinților consiliului județean, în funcție de tipul unității administrativ-teritoriale;

⁸ Se va completa cu numărul consilierilor potrivit configurației politice rezultate în urma constituirii consiliului local.

⁹ se va completa cu numărul Ordinului Prefectului, potrivit art. 118 din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ

(3) Criteriile potrivit cărora autoritățile administrației publice locale au dreptul de a conferi și reține titlul de cetățean de onoare persoanelor fizice române sau străine, precum și procedura aplicabilă pentru acordarea titlului și certificatului de fiu/fiică al Comunei Sadu din Județul Sibiu se regăsesc în Anexa nr. 7 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu

Capitolul 3. Căi de comunicații

Art. 8. – (1) Raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ este tranzitată, după caz, de una sau mai multe dintre următoarele rețele de transport, potrivit prevederilor Legii nr. 363/2006 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea I – Rețele de transport, cu modificările și completările ulterioare:

a) Rețeaua rutieră;

(2) Rețeaua de transport prevăzută la alin. (1) lit. a) este formată, potrivit Ordonanței de Guvern nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, din: drumuri de interes național, drumuri de interes județean și drumuri de interes comunal și poduri, după caz, astfel cum sunt prezentate în Anexa nr. 8 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

Capitolul 4. Principalele instituții care își desfășoară activitatea pe raza teritorială a unității administrativ-teritoriale

Art. 9. – (1) Rețeaua școlară de la nivelul Comunei Sadu din Județul Sibiu, potrivit Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde numărul total de una unități de învățământ de stat preuniversitar, acreditate, respectiv autorizate să funcționeze provizoriu.

(2) Unitățile de învățământ și furnizorii de educație prevăzuți la alin. (1), sunt prezentate în Anexa nr. 9 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

(3) COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU ¹ susține unitățile de învățământ și furnizorii de educație prevăzuți la alin. (1) potrivit prevederilor Legii nr. 1/2011.

Art. 10. – (1) Pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ își desfășoară activitatea o instituție de cultură „ CĂMINUL CULTURAL INOCENTIU MICU KLEIN si BIBLIOTECA COMUNLĂ.

(2) Pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ se organizează anual un număr de 7 manifestări culturale¹⁰.

(3) Tipul și denumirea instituțiilor de cultură ori tipul și denumirea manifestărilor culturale se regăsesc în Anexa nr. 14 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

(4) COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU ¹ participă la finanțarea manifestărilor culturale de la bugetele locale, din venituri proprii, fonduri externe rambursabile și nerambursabile, contracte cu terții, după caz, potrivit legii.

Art. 11. – (1) Pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu ¹ se asigură una sau mai multe dintre următoarele forme de asistență medicală, după caz:

a) asistență medicală medicină generală;

b) asistență medicală stomatologie;

c) asistență medicală veterinară;

¹⁰ Prin manifestare culturală se are în vedere: festivaluri naționale/internaționale, inițiative culturale publice, etc.;

(2) COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU¹ participă la finanțarea activităților de asistență de sănătate publică de la bugetele locale, din venituri proprii, fonduri externe rambursabile și nerambursabile, contracte cu terții, după caz, potrivit legii.

(3) Asistența medicală prevăzută la alin. (1) lit. a) se realizează, dacă este cazul, prin:

a) cabinete medicale ambulatorii ale medicilor de familie și de alte specialități.

(5) Lista cu numărul și denumirea unităților prin care se asigură asistența medicală sunt prezentate în Anexa nr. 9 la Statutul Comunei Sadu.

Art. 12. - (1) Pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ se asigură servicii sociale definite potrivit art. 30 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(2) COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU¹ asigură cadrul pentru furnizarea serviciilor sociale prevăzute la alin. (1).

(3) Lista cu tipul serviciilor sociale asigurate de COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU¹ se regăsește în Anexa nr. 9 la Statutul Comunei Sadu.

Art. 1.3. – (1) Pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ își desfășoară activitatea, Asociația sportivă Prejba, Anexa nr. 12.

Capitolul 5. Funcțiuni economice ale unității administrativ-teritoriale

Art. 15. - Principalele funcțiuni economice, capacități de producție diversificate din sectorul secundar și terțiar, precum și din agricultură, sunt prevăzute în Anexa nr. 10 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu

Capitolul 6. Bunurile din patrimoniul unității administrativ-teritoriale

Art. 16. – (1) Patrimoniul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ este compus din bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public și domeniului privat al Comunei Sadu din Județul Sibiu¹, precum și din totalitatea drepturilor și obligațiilor cu caracter patrimonial.

(2) Inventarul bunurilor aflate în patrimoniul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹, întocmit și atestat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 24/2001, în conformitate cu prevederile art. 289 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, se găsește în Anexa nr. 11 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu.

(3) Inventarul bunurilor aflate în patrimoniul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ se actualizează ori de câte ori intervin evenimente de natură juridică și se publică pe pagina de internet a Comunei Sadu din Județul Sibiu, în secțiunea dedicată acestui statut.

Capitolul 7. Serviciile publice existente

Art. 17.- Serviciile comunitare de utilități publice furnizate la nivelul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ sunt, după caz:

a) serviciul public de alimentare apă și canalizare, furnizat de Societatea Comercială Apă – Canal S.A. Sibiu, operator regional;

b) serviciul public de salubritate, furnizat de: Societatea Comercială SOMA SRL Bacău, operator regional;

c) serviciul public de iluminat furnizat de SC Energotehnica SRL Sibiu.

d). serviciul de Telefonie, internet și TV furnizat de : SC Telekom Romania SA, SC RDS&RDS SA, SC Orange Romania SA, SC Vodafone Romania SA, SC Focus Sat Romania SRL.

Art. 18. – Transportul și distribuția energiei electrice de pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ sunt furnizate de Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Sud SA);

Art. 19. – Alimentarea cu gaze naturale pe raza teritorială a Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ este asigurată de: SC Delgaz Grid S.A.

Art.20 - Serviciul public de administrare a domeniului public Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ este/sunt furnizat/furnizate de SC GOSPODĂRIRE COMUNALĂ LOCALĂ SRL.

Capitolul 8. Atribuirea și schimbarea denumirilor de străzi, piețe și de obiective de interes public local

Art. 21. – (1)Comuna Sadu, după caz, atribuie sau schimbă denumirile de: străzi, piețe și de obiective de interes public local, precum și pentru obiective și instituții de interes local aflate în subordinea lor, cu respectarea prevederilor Ordonanței Guvernului privind atribuirea sau schimbarea de denumiri nr. 63/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(2) În situația în care, prin proiectele de hotărâri ale consiliilor locale, se propune atribuirea ca denumire a unor nume de personalități ori evenimente istorice, politice, culturale sau de orice altă natură ori schimbarea unor astfel de denumiri, aceste hotărâri vor putea fi adoptate numai după ce au fost analizate și avizate de comisia de atribuire de denumiri județeană, respectiv a municipiului București, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului privind atribuirea sau schimbarea de denumiri nr. 63/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Schimbarea denumirilor instituțiilor publice și a obiectivelor de interes județean, se face prin hotărâre a consiliului județean, cu avizul consiliului local pe al cărui teritoriu administrativ sunt amplasate instituțiile și obiectivele în cauză, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului privind atribuirea sau schimbarea de denumiri nr. 63/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul 9. Societatea civilă, respectiv partidele politice, sindicatele, cultele și organizațiile nonguvernamentale care își desfășoară activitatea în unitatea administrativ-teritorială

Art. 22. – (1) Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ realizează un cadru de cooperare sau asociere cu organizații neguvernamentale, asociații și cluburi sportive, instituții culturale și artistice, organizații de tineret, în vederea finanțării și realizării unor acțiuni sau proiecte care vizează dezvoltarea comunității.

(2) Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ acordă o atenție deosebită proiectelor culturale și educative cu caracter local, regional, național, european și internațional, care se încadrează în strategia de dezvoltare a unității administrativ- teritoriale.

(3) Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ poate acorda finanțări nerambursabile de la bugetul local, în baza Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 23. - (1) Pe teritoriul Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ își desfășoară activitatea un (număr) de aproximativ 3 -4 partide politice sau organizații aparținând minorităților naționale, înființate în condițiile Legii partidelor politice nr. 14/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 24. - (1) Pe teritoriul Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ își desfășoară activitatea următoarele asociații profesionale:

- Asociația Comunelor din România – Filială Județeană Sibiu.
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Prejba – Valea Sadului.
- Asociația Crescătorilor de Bovine și Ovine Prejba Sadu.

Art. 25. - (1) În Comuna Sadu din Județul Sibiu¹ își desfășoară activitatea următoarele culte religioase: BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ prin cele 2 parohii¹¹:

- Parohia ortodoxă SADU .I. – BISERICA DE PIATRĂ CU HRAMUL ADORMIREA MAICII DOMNULUI.
- Parohia ortodoxă SADU .II. – BISERICA CU HRAMUL SFÂNTA TREIME.
- BISERICA DE LEMN „ Adormirea Maicii Domnului” preluată în administrare având și utilitate de capela mortuară.

Capitolul 10. Participare publică

Art. 26. – Populația din COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU¹ este consultată și participă la dezbaterile problemelor de interes local sau județean, după caz, astfel:

- a) prin intermediul consultărilor publice, organizate în condițiile legii;
- b) prin intermediul adunărilor cetățenești organizate pe zone, și pe cartiere sau străzi;
- c) prin dezbaterile publice asupra proiectelor de acte administrative;
- d) prin participarea la ședințele consiliului local, după caz;
- e) prin alte forme de consultare directă a cetățenilor, stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare al consiliului (ex. chestionare).

Art. 27. - (1) În funcție de obiectul referendumului local modalitatea de organizare și validare a acestuia se realizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare sau ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, după caz.

Capitolul 11. Cooperare sau asociere

Art. 28. – COMUNA SADU din JUDEȚUL SIBIU¹ se asociază sau cooperează, după caz, cu persoane juridice de drept public sau de drept privat române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local cu respectarea prevederilor art. 89 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019.

¹¹ Se va completa cu denumirea cultelor religioase care își desfășoară activitatea pe raza teritorială a județului/municipiului/orășului/comunei ... (denumire)

Art. 29. – (1) COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU¹ aderă la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

(2) Lista cu denumirea înfrățirilor, cooperărilor sau asocierilor încheiate de COMUNA SADU din JUDETUL SIBIU¹ se regăsește în Anexa nr. 13 la Statutul Comunei Sadu.

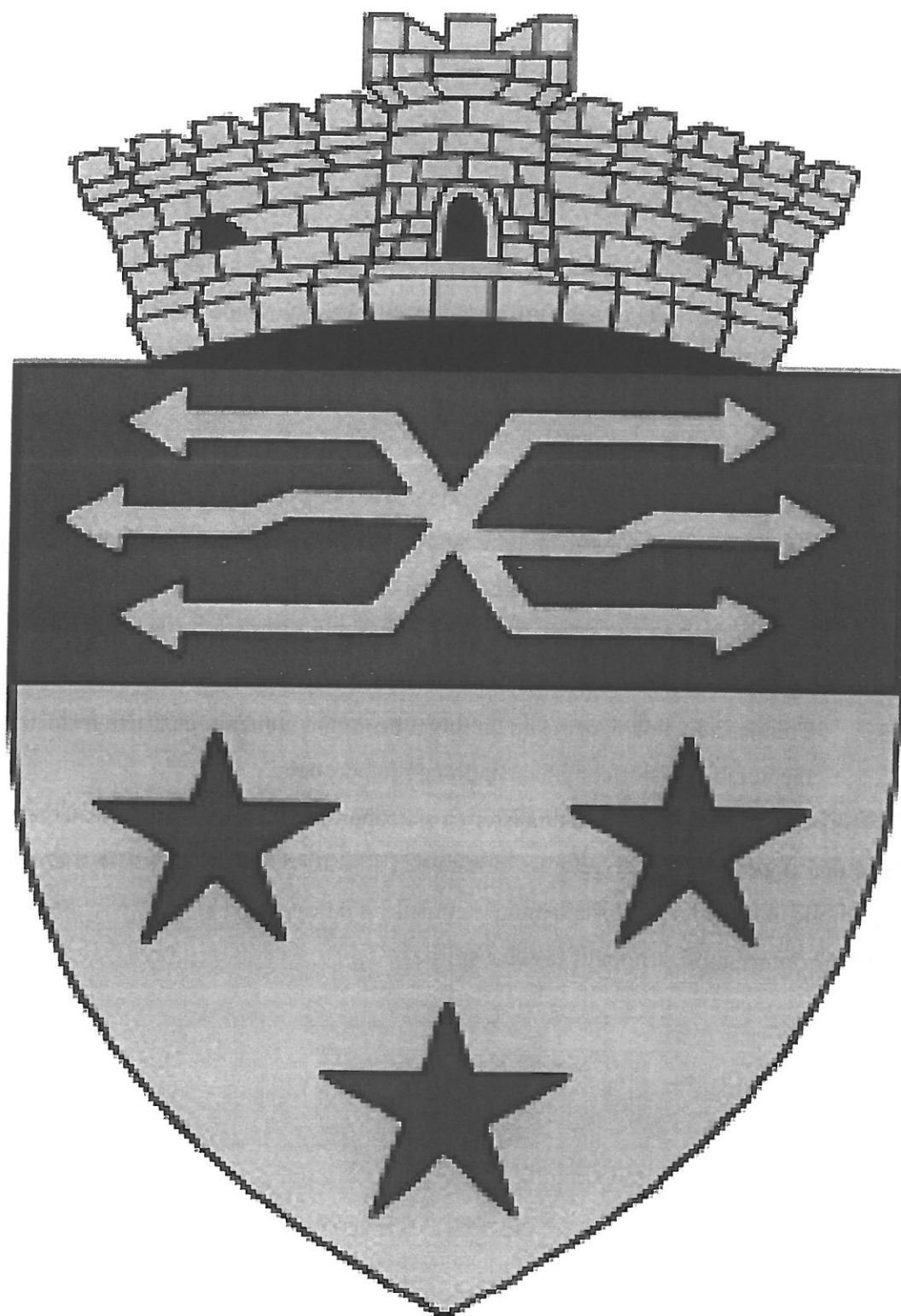
Art. 30. - Programele, proiectele sau activitățile, după caz, a căror finanțare se asigură din bugetul local, prin care se promovează/consolidează elemente de identitate locală de natură culturală, istorică, obiceiuri și/sau tradiții se regăsesc în Anexa nr. 14 la Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹.

Capitolul 12. Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 31. - Anexele 1 – 14 fac parte integrantă din Statutul Comunei Sadu din Județul Sibiu¹, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. ___/14 mai 2020.

Art. 32. – Orice modificare care are ca obiect modificarea Statutului Comunei Sadu din Județul Sibiu¹ sau a anexelor acestuia se realizează numai prin hotărâre a autorității deliberative.

Modelul stemei Comunei Sadu

Memoriu justificativ privind descrierea și semnificația elementelor stemei

1. Descrierea heraldică a stemei:

„Scutul triunghiular de argint cu treime superioară azurie. În chef un fulger de argint. În câmpul de argint trei stele pentagramă azurii; scut asuprit de o coroană murală cu un turn, în culoare natural”.

2. Semnificația elementelor stemei:

- 2.1. Scut triunghiular: respectă convenția națională privind forma scutului.
 - 2.2. Câmpul de argint: indică relația istorică cu Orașul Cisnădie a cărui stemă autentică este scut plin de argint. Comemorează prin cele trei stele de azur cele trei mari personalități ale națiunii și culturii românești, fii ai comunei, Episcopul Inocențiu Micu, isoricul și romanistul Samuil Micu, medical professor Ioan Piuaru.
 - 2.3. Treimea superioară azurie cu un fulger de argint: comemorează uzina electrică Sadu, fapt memorabil al istoriei tehnice naționale și europene.
3. Intenția: Comuna își asumă, relația istorică și economică cu Orașul Cisnădie. Comemorează cele trei mai figure ale istoriei politice, culturale și științifice transilvănene fii ai comunei. Fixează simbolic importanța în istoria tehnicii naționale și europene a hidrocentralei Sadu și impactul ei modernizator, implicat intenții în acest spirit.

Prezentarea grafică și descriptivă, respectiv suprafețele intravilanului și a extravilanului pe fiecare dintre localități

Comuna Sadu se află în zona de limită a Depresiunii Sibiului cu munții Cibinului, chiar la gura văii râului Sadu. Este situată la 20 km depărtare de Sibiu, important centru cultural, economic și administrativ, capitala județului cu același nume și se află la 45" 35' latitudine nordică și 35" 30' longitudine estică, iar altitudinea de la nivelul mării este 460 m. Cel mai înalt munte aflat pe raza comunei este Prejba, al cărui vârf are o înălțime de 1773m.

Comuna Sadu este situată pe valea râului Sadu, fiind poarta de intrare spre Munții Lotrului și Cindrel. Solul și subsolul teritoriului comunei Sadu are o structură diferită.

Comuna Sadu este o localitate din mediul rural, din județul Sibiu, care se învecinează cu: orașul Cisnădie, comuna Șelimbăr, comuna Râu Sadului și cu orașul Tâlmaciu.

Comuna Sadu este unitatea administrativ-teritorială, care cuprinde populația rurală din vatra comunei Sadu și zona Tocile.

Suprafața totală a comunei Sadu este de 4.699 ha, din care:

- Intravilan 467 ha
- Extravilan 4232 ha

Terenul agricol este de 2.099 ha , structurat astfel:

- Teren arabil 405 ha,
- Fânețe 1083 ha,
- Pășuni naturale 588 ha,
- Livezi și viță de vie 23 ha

Fondul forestier apartinand comunei Sadu este de 4163,5 ha si este format din :

- 4062, ha fond forestier
- 16,6 ha drumuri forestiere
- 84,6 pasune impadurita

Din punct de vedere administrativ -teritorial suprafata fondului forestier, se afla pe raza UAT Sadu si UAT Cisnădie.

Fondul forestier are umatoarele specii de arbori:

Pădurile de conifere – situate între 1400 – 1800 m, reprezentate prin : molid, brad, duglas, larice.

Pădurea de rășinoase se amestecă, la zona sa inferioară, cu pădurea de foioase – fag și pin.

Pădurile de foioase – sunt dispuse la înălțimi cuprinse între 500 – 1000 m, reprezentate prin fag, stejar, gorun, salcam, paltin, frasin, plop si salcii.

Vecini:

- la NORD – orașul Cisnădie
- la EST – orașul Tâlmaciu
- la SUD – localitatea Tâlmacel
- la VEST – comuna Râu Sadului

Hidrografia, flora, fauna și tipul solurilor de la nivelul unității administrativ-teritoriale

I. Hidrografia Comunei Sadu este reprezentată, după caz, de următoarele râuri, văi și torenți:

- Râul Sadu – 12,06 km
- Pârâu Tocilea Mică – 0,75 km
- Valea Tocilelor – 3,92 km
- Valea Morii- 3,07 km
- Pârâu Curmătură – 1,35 km
- Pârâu Tociliței – 1,92 km
- Valea Sărății – 2,75 km
- Torent Grui Frumos – 1,12 km
- Valea Dâncată – 1,70 km
- Valea lui Stroe – 1,64 km
- Valea Săliștii – 0,95 km
- Pârâu Livadie – 0,77 km
- Torent Lulură – 0,5 km
- Torent Valea Lui Coman – 0,25 km
- Valea Priboiului – 2,14 km
- Pârâu Podișoare – 0,95 km
- Torent Râu la Deal – 0,5 km
- Valea Juvărțului – 2 km
- Valea Plaiului – 2,8 km

II. Flora și fauna Comunei Sadu este reprezentată, în principal, de următoarele specii de plante:

Flora și fauna din această rezervație sunt de mare interes științific, este reprezentată printr-un moliniet în care vegetează mai multe specii floristice rare precum: mărul porcului, narcisa, stânjeneii, gladiola, iarba neagră, brândușa, coacazul de munte, salcia târătoare, limba șarpelui.

III. Tipuri de Soluri

Structura solului comunei Sadu nu este foarte variată, astfel

- zona alpina sunt identificate următoarele de soluri: Prepodzol, Podzol, Regosol, Disticambosol, Tehnosol .
- zona de deal deal și șes sunt: Aluviosol, Preluvosol, Luvosol, Stagnosol, Gleisol, Cernoziom cambic, Brun argiloiluvial, Erodisol

Datele privind înființarea Comunei Sadu

Numele localității pare să aibă, în opinia specialiștilor lingviști, o sorginte slavă, cu sensul de *plantă, grădină, plantație, loc plantă*.

Preotul Dumitru Hămbășan scria într-o monografie dedicată comunei despre existența pe Valea Sadului a unei străvechi așezări umane, undeva mai jos decât actuala vatră a satului; conform acestuia, după tradiție, prima așezare s-ar fi situat mai spre nord (deasupra locului numit *Râpă*, până peste *Valea Morii* - toponim care conduce la ideea prezenței unei mori) și nord-vest, până la *Curățele*. De asemenea, denumirea locală *Gruul Pristavului* trimite la locul din care pristavul striga poruncile conducerii satului către locuitori.

Se presupune că pe o parte a hotarului *Curățele*, mai exact în locul numit *Între Bordeană (Bordeie)*, la marginea nord-vestică a satului, s-ar fi aflat locuințele mai sărace (bordeie).

Potrivit memoriei colective, vatra satului ar fi fost situată pe dealul limitrof (la 2 kilometri de cea actuală, înspre Cisnădie), așezarea purtând denumirile *Curățele* sau *Bordei*.

Pe baza toponimiei au fost analizate și alte puncte/posibilități în care, ipotetic, s-ar fi putut afla vechea vatră a satului: este vorba bunăoară despre partea de hotar care se învecinează cu Tălmăciu, pe partea stângă a apei (punctul *Poienile Morilor*), pus în legătură cu o serie de mori care ar fi deservit trebuințele unei așezări, sau despre locul numit *La Dârste*, unde, de asemenea, ar fi putut ființa dârste sau pive, folosite pentru nevoile localnicilor. În plus, din punct de vedere economic, prezența aici a unei așezări umane s-ar justifica pe deplin, terenul oferind condiții agricole dintre cele mai bune, fiind situat aproape de deschiderea văii Oltului.

Plecând de la informațiile existente în arhivele orașelor Sibiu și Cisnădie, Heinrich Wittstock, preot în Cisnădie, considera, la sfârșitul secolului al XIX-lea, că întemeierea Sadului este legată de privilegiul exclusiv al Cisnădiei de a produce și vinde seceri pe teritoriul celor Șapte, respectiv Două, Scaune (privilegiu obținut curând după sosirea în zonă a sașilor și confirmat/reconfirmat secole de-a rândul de atunci încolo), meșterii făurari cisnădieni având nevoie de covacii (români) stabiliți pe râul Sadului; prin urmare, satul s-ar fi format din românii așezați acolo. Acestui punct de vedere i se raliază un alt sas din Cisnădie, profesorul Herman Rehner, care într-o monografie a Cisnădiei nota următoarele: „Probabil din lipsă de muncitori, așezarea (colonia) Sadu a fost fondată înainte de 1383 pe hotarul Cisnădiei, pentru că era nevoie de oameni pentru servirea ciocanelor de fier care se găseau pe râul Sadului.”

Aceste teorii par să fie confirmate de tradiția locală, care vorbește despre faptul că locului în care se află în prezent Hidrocentrala electrică Sadu II, la cca 10 km mai sus de comună, i se spunea *La puntea Băii* (adică minei).

Nici momentul primei atestări documentare nu este lipsit de incertitudini și controverse; astfel, deși unii cercetători oferă pentru Sadu, ca prime înregistrări scrise în documente, anii 1339 (sub forma *aquam Zcoth*, într-un document emis la Sibiu în data de 17 februarie; aici însă este pomenită doar *apa Sadului* - despre existența unei comunități umane nu se pomenește nimic în mod direct, deși aceasta poate fi, totuși, presupusă) și 1342 (sub forma *Aquamzot*), aceste date nu pot fi considerate sigure, din cauza unor posibile erori de interpretare (topografice, lingvistice și/sau geografice); nici cea de-a treia nu poate fi considerată certă, deși informațiile existente sunt ceva mai complete: este vorba despre anul 1358, când

Într-un document apare menționată localitatea *Zaad*; este vorba despre o scrisoare publicată de preotul Aloysius L. Tăutu într-o lucrare apărută în anul 1961 la Editura Universității Gregoriana din Roma. Potrivit scrisorii respective, la data de 24 februarie 1358, cavalerul Nicolaus Lath a cerut acordul papei pentru construirea în *Zaad* (pe care autorul lucrării, Aloysius L. Tăutu îl identifică - fără prea multe explicații din păcate - cu Sadu de lângă Sibiu) a unei biserici cu hramul Maicii Domnului, lângă cea deja existentă, cu hramul Tuturor Sfinților (într-o altă interpretare, chiar Nicolaus Lath ar fi fost cel care ar fi construit în Sadu Biserica Tuturor Sfinților). Dar, în lipsa unor dovezi temeinice privind identificarea localității din document - *Zaad* - cu Sadu de lângă Sibiu, informația devine nesigură. .

Prin urmare, se consideră că prima atestare documentară a comunei, are loc în anul 1383, când s-a încheiat un „contract” între comuna Sadu și scaunul Sibiului, având ca obiect paza frontierei de către sădeni („serviciu pentru scopuri publice prestau - după autorul sas - Românii din Rășinari și Sadu păzind, ca plăieși, granițele țării. Acest lucru le-a fost impus prin contractul încheiat între ei și între scaunul Sibiului, în anul 1383”).

În anul 1411 localitatea este vândută de Margareta Gereb de Vingard, văduva comitelui de Cisnădie, comunei Cisnădie, sud dependența căreia intra la acea dată, în baza „dreptului posesoral” al sașilor. O astfel de situație se explică prin faptul că greavii și comiții sași primeau de la rege - din *Fundus Regius* - pământ și chiar sate întregi, în schimbul serviciilor aduse suveranului, de care puteau dispune (până când tot regele le putea confisca bunurile respective, când considera că aceștia nu-i mai sunt fideli) după bunul lor plac. Foarte posibil, o astfel de posesiune, a unui comite de Cisnădie, ar fi putut fi și Sadu; văduva lui - sau poate a unuia dintre urmași - ar fi vândut localitatea comunității cisnădiene, sub a cărei dependență va intra din acel moment, dependență pe care comuna Sadu o va avea de suportat până în timpul împăratului Iosif al II-lea, la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

O opinie aparte în legătură cu prima atestare documentară a localității Sadu este oferită de cercetătorul sibian prof. dr. Lucian Giura, autor al mai multor studii și cărți despre istoria comunei Sadu. După ce menționează anul 1210, când documentele vremii pomenesc despre oastea comitelui Ioachim (Joachim) de Sibiu, în care s-ar fi aflat și români din satele din sudul Transilvaniei trece la momentul menționat de noi mai sus: 1411. Deși nu-i neagă veridicitatea, își exprimă totuși rețineră față de informațiile cuprinse în el, în condițiile în care, atât acest document, cât și cel de la 1210, au drept sursă doar registre ale documentelor originale aflate în Arhivele Statului din Budapesta. Chiar dacă la un moment dat admite ca primă mențiune documentară pentru Sadu anul 1358 apreciind totodată că anul 1383 constituie doar o sursă indirectă, revine într-un nou articol în care consideră - citând surse mai vechi - că prima mențiune scrisă directă a comunei Sadu ar fi avut loc abia în anul 1488 (sub forma *Czot*), când se amintește despre existența în localitate a unui număr de 17 gospodării (mai exact a unui număr de 17 „capi de familie”), estimându-se că aici trăiau aproximativ 85 de persoane.

Dacă din secolul al XIV-lea izvoarele istorice ale vremii rețin momentul în care Sadu este constituit și atestat documentar, din secolul următor se înmulțesc considerabil actele, înscrisurile și corespondența oficială sau cu caracter personal, care relatează momentele importante din devenirea istorică a localității.

REPERELE ISTORICE ALE EVOLUȚIEI COMUNEI SADU, ÎNCEPÂND DIN SECOLUL AL XVI-LEA ȘI PÂNĂ SECOLUL XIX

Între anii 1503 și 1509, cneazul/cnezii de Sadu s-au aflat în diferite misiuni diplomatice în Țara Românească, trimiși de încredere ai orașului Hermannstadt (Sibiu) către domnii munteni sau dregătorii importanți ai acestora.

În contextul luptelor pentru coroana Ungariei din prima jumătate a secolului al XVI-lea, dintre Ioan Zápolya, voievodul Transilvaniei și Ferdinand de Habsburg, Sadu este amintit din nou în documente. Astfel, „îndemnat” de turci să intervină în disputa menționată mai sus, domnul Țării Românești își trimitea trupele în Ardeal, fără însă ca localnicilor ardeleni (în cazul de față fiind vorba despre românii din Mărginimea Sibiului) să li se pricinuiască vreo pagubă - în legătură cu acest eveniment, din jurul anului (aproximativ) 1530, datează scrisoarea spătarului Mogoș din Țara Românească, adresată sădenilor și cisanădienilor, prin care boierul muntean le cerea acestora să-i fie prieteni, ca unora ce „nu au fost prădați nici robiți” la trecerea armatei din Țara Românească, scrisoare care atestă, o dată în plus, legăturile dintre munteni și „mărgineni”.

La 1 octombrie 1539 se stabilea hotarul litigios al comunei Tălmăcel, cu participarea unui tânăr din Sadu, alături de unul din Cisanădie și Tălmăcel.

În 1541 Sadu devine „pertinență comunală” cu obligații contractuale grele față de Cisanădie, pentru ca ultima mențiune a localității în secolul XVI să dateze din anul 1575, când pe apa Sadului este atestată o moară de hârtie.

Începând cu anul 1646, când principele G. Rákóczi I întărește starea de dependență a localității față de Cisanădie prin acordarea exclusivității de folosire a apelor Sadului în favoarea celei din urmă (servitute din care localitatea se va elibera abia în secolul al XVIII-lea; pe tot parcursul celei de-a doua jumătăți a secolului, istoria comunei Sadu a fost marcată de neînțelegerile cu orașul Cisanădie; prin urmare, în anul 1698 era încheiat un acord în șase puncte, care reglementa raporturile dintre cele două. Conform acestuia, la punctul unu se stabilea obligația sădenilor de a plăti o arendă de 9 florini pentru terenul primit de la cei din Cisanădie, precum și faptul că puteau păstra terenurile cumpărate ca persoane particulare sau obținute prin defrișări. În schimb, cei din Sadu primeau o mică sumă din veniturile morii. O altă obligație a locuitorilor din Sadu față de cei din Cisanădie presupunea plata unei dijme în natură (*quingagesima*): fiecare locuitor era obligat să cedeze câte o oaie cu miel și o mioară, la fiecare 50 de oi deținute (cu timpul această obligație a devenit din ce în ce mai cruntă, raportul ajungând la 1:20 și într-o perioadă chiar la 1:10).

Alte două date vin să completeze mențiunile despre Sadu din acest secol: este vorba despre un document care îl pomenește pe iobagul Toma Roșca cu fii săi (la o dată nesigură, dar cuprinsă cu certitudine în intervalul 1646-1675), respectiv cel care la 1691, care prezintă lista nominală a locuitorilor din localitate, care însuma 123 de persoane.

După ce Conscripția datată 1712 arăta că Sadu era în acel moment *pertinență* a Sibiului, informații noi, din anul 1721, vin să completeze tabloul relațiilor economice și sociale dintre cele două localități. Aflăm astfel că darea în animale (*quingagesima*) pe care Sadu era obligat să o plătească Cisanădiei, conform contractului încheiat între cele două în anul 1698 (în condiții extrem de înrobitoare pentru sădeni), era de-acum plătită Sibiului.

Cam din aceiași perioadă (poate chiar din 1722), se sublinia într-o hotărâre că, pentru un al doilea teren pe care locuitorii din Sadu îl foloseau din pământul arabil al celor din Cisanădie, cei dintâi erau obligați să le dea celor din urmă, pentru fiecare două găleți de loc de semănătură (o găleată însemnând cam 12 ari), câte doi florini ungurești și doi cași, alături de o serie de produse de la moara lor (a sădenilor). Apoi, aceștia mai plăteau o dare către preotul din Cisanădie și erau constrânși să suporte - pe

teritoriul comunei lor - funcționarea a două pive pentru bătutul pânurilor, pe care Cisnădia le avea acolo prin breasla postăvarilor (după anul 1721 numărul acestora a crescut). De altfel, cismădii dețineau și alte terenuri în Sadu: o grădină a breslei postăvarilor lângă pive, apoi așa-zisa *grădină a țehiului* (care ulterior, ca și toate celelalte proprietăți ale lor din vatra comunei Sadu, va fi expropriată prin Legea Reformei Agrare din anul 1923), o moară - *moara de din jos* - spre deosebire de *moara de din sus*, de lângă *Prund*, care era a comunității sădene; la acestea se adăuga un iaz, folosit pentru acționarea morii și a pivelor, care începea de lângă moara comunală a Sadului, de lângă *Prund*, și se întindea pe partea stângă a râului până la capătul de jos al comunei, unde se vărsa din nou în râu, ca și *Valea Morii*. De asemenea, cismădii mai aveau în *Prund* (cam pe jumătate din acest loc) un teren cu lac și stăvilă în partea de jos, pentru oprirea lemnului de foc și a buștenilor ce se aduceau din păduri plutind pe apa râului *Morii*.

După momentul din anul 1740, când sașii din Cisnădie construiesc o fabrică de spirt la baza dealului *Fața Cășilor*, un alt eveniment demn de a fi consemnat este cel din 1782 (după alte surse 1784), când Ioan Piuriu-Molnar înființa în Sadu un atelier de tors lână și țesut postavul, în sediul fostei fabrici de spirt. Pe frontispiciul clădirii construite ulterior, în care a instalat mașinile, era scris în latină: *Arte, video primum Dacas divellere rotie vellera me Molnar, hac docuisse me (Ia seama, în acest lăcaș eu, Molnar, pentru prima oară am învățat pe daci să depene cu măiestrie lână de pe roți)*. Manufactura era compusă din trei imobile și dispunea de cinci mașini de scărmanat și cinci de tors, toate fiind puse în funcțiune de apa colectată într-un canal.

Tot lui Piuriu-Molnar i se datorează momentul din anul 1783, extrem de important pentru istoria locală și memoria colectivă a comunității din Sadu, întrucât, la invitația sa, avea loc vizita împăratului Iosif al II-lea în localitate. Totul se petrecea într-un cadru general mai larg, legat de vizita împăratului în Transilvania. După ce l-a întâlnit la Sibiu, acolo unde acesta poposise - și după ce pledase pentru situația românilor în general, dar mai ales pentru cea a sădenilor, în particular, mai cu seamă în legătură cu raporturile foarte încordate pe care aceștia le aveau de secole cu orașul Cisnădie - Molnar a reușit să-l determine pe suveran să vină la Sadu, pentru a vedea cu ochii lui starea de fapt. Cu această ocazie el spera să rezolve și o problemă care îl privea personal: întemeierea în localitatea natală (în curtea fabricii de bere de astăzi, care era proprietatea sa) a unei manufacturi de postav („fabrică de lână” cum va apare în actele oficiale), prin care economia locală și comerțul românesc ar fi înflorit, iar sădenii ar fi avut de lucru.

Împăratul a acceptat invitația și a venit la Sadu, unde a fost găzduit în casa părinților oculistului (în prezent casa cu nr. 4, de pe strada numită, cum altfel, Doctor Ioan Piuriu Molnar). Localnicii au fost îndemnați de Molnar să-l aștepte pe împărat îmbrăcați modest, pentru ca suveranul să vadă greua lor situație materială, dar curați și ospitalieri, pentru a se scoate în evidență calitățile pe care le aveau. Potrivit tradiției locale, care a consemnat această vizită, trăsura împăratului a fost dusă la locul unde se dorea înființarea postăvăriei, la actuala fabrică de bere. Întrucât drumul trecea printr-o zonă abruptă (pe „sub Râpă”) și exista pericolul ca trăsura să se răstoarne în râu, se spune că aceasta ar fi fost ținută de osii de către sădeni.

Văzând situația sădenilor, Iosif al II-lea a poruncit delimitarea exactă a granițelor dintre hotarul satului și Cisnădie, iar prin decretul emis de el (nr. 179 din 26 februarie 1787), se tindea către scoaterea Sadului de sub servitutea Cisnădiei. După moartea împăratului, sădenii pierd din nou o parte a hotarului în favoarea sașilor din Cisnădie, dar, prin hotărârea definitivă luată în anul 1799 printr-un nou decret al Înaltei Curți Aulice de la Viena (în urma mai multor cereri ale localnicilor sădeni) se consfințește scoaterea

Sadului de sub servitutea Cisnădiei. Oricum, raporturile dintre Cisnădie și Sadu au mai fost reglementate juridic și ulterior, până la reforma agrară de după cel de-al doilea război mondial.

Din secolul XIX sunt consemnate câteva evenimente mai importante din istoria comunei Sadu, începând cu anul 1802 când, după ce li s-a acordat dreptul de utilizare a apei Sadului, localnicii și-au construit moară comunală, pive de băut dimie și joagăre. Joagărele erau amplasate în apropiere de *Valea Plaiului*, la 6 km în amonte de comună, mai sus de locul în care se află acum stăvilarul hidrocentralei Sadu I, din punctul *Flaișer* sau *Masa Verde*.

În 1809, pe baza hotărârii din 1799, se realizează o hartă cu delimitarea granițelor Sadului; tot la începutul acestui secol în localitate se înființa prima manufactură „de postav cu caracter capitalist din Transilvania” (1811) care lua ființă la insistențele medicului oculist Ioan Piuariu-Molnar, acționar principal, cu toată opoziția vehementă a postăvarilor din Sibiu, Cisnădie și Brașov.

În anul 1839, Ignaz Lenk von Treuenfeld, fost general-locotenent în armata austriacă, tipărea o lucrare despre geografia, topografia, hidrologia și orografia Transilvaniei, alături de o serie de date statistice, în care erau tratate absolut toate localitățile provinciei. Despre Sadu, acesta scria următoarele:

”Tzód, Czód, Szadinum, Zood, în română Szád, un sat în scaunul săsesc Sibiu, locuit de români, distinct de alte trei cătune cunoscute sub denumirile Ciupari, Beberari și Suseni; are atât parohie cu biserică greco-unită, cât și greco-neunită (*ortodoxă, n. n.*), de cea din urmă aparținând localitatea Cisnădie; este filie a parohiei catolice din Sibiu. Acest sat este situat în bazinul hidrografic al râului Olt și al afluentului său, râul Cibin, la 3½ ore de proxima poștă, Bradu, la V de aceasta, pe râul Sadu, care izvorăște la 8½ ore în amonte, iar la 1¼ ore în aval de localitate se varsă din dreapta în Cibin, trecând prin Tălmăciu. Se învecinează cu: Veștem între NE și E, Tălmăciu la ESE, Tălmăcel la SE, Ciupari la V, Cisnădioara între NV și N, Cisnădie la N. La 1¼ ore mai sus de Sadu se află cătunul Ciupari, la alte ¾ ore mai sus de acesta Beberari și la ½ ore și mai sus se află Suseni (*denumire actuală Fundu Râului, n. n.*), toate trei găsimu-se pe râul Sadu (*în prezent părți componente ale comunei Râu Sadului, n. n.*)”.

La un moment datat post 1840, atelierele textiliștilor din Sibiu, Cisnădie și Sadu se transformă în manufacturi importante, producând postav, flanele și molton, foarte solicitate în Principatele Române. Necesități de ordin militar impun și construirea unei pulberării de care încă mai amintește tradiția orală.

Apoi, la mijlocul secolului (1853) se desființează manufactura lui Ioan Piuariu-Molnar, în locul ei apărând o „fierbătorie” (distilerie) de băuturi alcoolice.

În 1877 are loc o întrunire dedicată Războiului de Independență a României. Notarul comunal Constantin Popovici adună de la locuitori suma de 50 de florini, destinată ajutorării răniților din război.

La sfârșitul anului 1897, Reprezentanța comunei Sadu se adresa printr-o petiție domnului Daranyi Ignacz, consilier intim și ministru ungar al agriculturii, cerând ridicarea sechestrului „pe pășunatul și lemnăritul din pădurile numite Presba, Mărcuț, Oancea etc., asupra căror păduri există între comuna noastră Sadu și între comuna Cisnădie nesce referințe de posesiune comună de o natură de drept până acum”. Sechestrul asupra pășunilor și pădurilor urma să fie ridicat după aplanarea conflictului.

SECVENȚE ISTORICE DIN TRECUTUL COMUNEI SADU (SECOLELE XIX-XXI), REFLECTATE ÎN DOCUMENTE ȘI PRESĂ

La cumpăna secolelor XIX-XX, documente din arhiva comunală¹² consemnează negocierile purtate între *Asociația Carpatină Transilvană (Siebenbürgische Karpatenverein)* și autoritățile locale, pentru închirierea în scop turistic a zonei Prejba.

Casa de adăpost de la Prejba fusese ridicată în anul 1886 de Societatea Carpatină („Casa reuniunii construită pe teritoriul comunei Sadu în Presba la anul 1886 are se rămână tot pe acel loc și mai de parte și îi stă în voie liberă numitei Reuniuni afară de casa de sus a mai radica și alte clădiri folositoare”¹³), iar reprezentanța comunei permitea condiționat construirea unui drum de acces spre casa de adăpost.

Începând cu 1 ianuarie 1894, Societatea se obliga să plătească o taxă anuală de 10 florini, „drept recunoșterea proprietăți respective chiria pentru pământul ocupat în Presba Reuniunea Carpatină Secția Sibiu este detore a solvi la Cassa Alodială a comunei Sadu în fiecare an anticipativ una tacsă cu 10 fl. an”. Contractul se încheia pe o perioadă de 29 de ani, „iar după acest interval espiră fără mai departe anunț, stând părților în voia liberă al renoia sau abdice cu totul dela el, în care din urmă cas edificiile aflate pe locul comunal din Presba, nedispunând Reuniunea carpatină altcum de ele, vor trece în proprietatea și folosirea comunei Sadu, și pote comuna Sadu atunci dispune de ele după plac, fără altă respondere mai departe”.

Contractul era semnat din partea comunei de primarul Ioan Tattu și de notarul Constantin Popoviciu.

În urma contractului încheiat în anul 1893 între comuna Sadu și Societatea carpatină a turiștilor, „edificiile aflătoare pe teritoriul comunei Sadu din Prejba au devenit și sunt proprietatea comunei Sadu”; contractul de arendare urma să expire la 31 decembrie 1922. În tot acest răstimp Societatea a dezvoltat numeroase proiecte culturale, dovedind că „n-are decât scopuri culturale și de binefacere, protejând și sprijinind circulația turiștilor și excluzând orice afacere lucrativă”.

Nedispunând de venituri proprii, Societatea pierdea în urma Primului Război Mondial 3 case de adăpost, „Tăcița, Bulea și Prăjbă cu inventarul cu tot și n-a primit nici o despăgubire”. După terminarea războiului, Societatea s-a implicat activ în refacerea casei de adăpost. În luna aprilie a anului 1923, printr-o adresă trimisă comunei, Societatea își exprima intenția de a reclădi imobilele distruse în timpul războiului, solicitând în acest sens sprijin financiar și facilități fiscale comunei..

În luna iulie a anului 1923, Societatea Carpatină Ardeleană a Turiștilor - secția Sibiu, solicita Primăriei din Sadu, printr-o adresă trimisă de profesorul Rothel, „administratorul casei de adăpost la Prejba”, desemnarea unui delegat „[...] cărui putem preda casa de adăpost”¹⁴.

În cele din urmă se încheia contractul dintre comuna Sadu, reprezentată de primarul comunei, Dimitrie Marcu și notarul comunal Dimitrie Popovici, pe de o parte, respectiv Societatea Carpatină a Turiștilor, reprezentată de președintele Fritz Kasper și secretar Gotz Bergleiter, pe de altă parte.

În decembrie 1905, Comisia comunală, întrunită sub conducerea primarului Nicolae Dăncăneț, lua în discuție „afacerea obținerii licenței de beuturi pe hotelul comunal și arendarea acestuia”. În anul 1895, Direcția Financiară dăduse o licență pentru vânzarea băuturilor alcoolice, aprobată de primarul Ioan Cimpoca și de notarul Constantin Popoviciu. Licența „pe timp nedeterminat îi fusese acordată lui Ioan

¹² Arhiva comunei Sadu/1886.

¹³ Arhiva comunei Sadu/1886.

¹⁴ Arhiva comunei Sadu/1923.

Tatu". Cu toate acestea, „deoarece a IV-a licență de beuturi dată pe baza acestui atestat ca supranumerară - extraordinară deja trece peste numărul prescris și satorit de lege, comuna nu poate avea speranță de a primi în curând licență de beuturi pe hotelul său”. Direcția Financiară recomanda Comisiei comunale încheierea unui contract de închiriere cu numitul Mihail Hager. În consecință, „Comisiunea aflând nicio modalitate în interesul comunei a intrat cu dl Hager în pertractări definitive și a ajuns cu el la înțeleas de a-i da cu chirie pe 4 ani de zile casele hotelului comunal cu o chirie anuală de 350 coroane și cu condițiune ca dl Hager să ceară transmutarea licenței sale de beuturi pe casa comunei și totodată se declară că abzice cu finea contractului pentru totdeauna de licența sa de beuturi din comuna Sadu în favorul comunei”.

Ca atare, în condițiile în care obținerea unei noi licențe ar fi durat câțiva ani (timp în care comuna ar fi fost „lipsită cu desăvârșire de un venit, după aceea casă care casă în cas contrar ar fi silită comuna a o ținea închisă”), Comisia comunală decidea arendarea hotelului comunal domnului Hager „pe timp de 4 ani cu arânda anuală de 350 corone, cu condiția ca dl. Hager să abzisë de licenție în favorul comunei”¹⁵.

În 13 decembrie 1905 se încheia contractul dintre Reprezentanța comunală și dl. Michael Hager junior, locuitor în Sibiu, „cu privire la închirierea respectiv esarendarea caselor hotelului comunal din Sadu”.

În luna iunie a anului 1906 era convocată Reprezentanța comunei Sadu, la ordinea zilei fiind „hotărârea definitivă despre edificarea pe sama și pe spesele comunei a 2 piue de postav pe râul Sadu”. Potrivit propunerii înaintate de notarul comunal, „în scopul înmulțirii venitelor cassei allodiale”, se lua hotărârea de „a edifica pe râul Sadului și anume pe teritoriul comunal aflător între pivele lui Dumitru Bunea [...] și stabilimentul electric doue piue de postav”.

La 24 ianuarie 1910, în urma unei ședințe în care s-a dezbătut noul conflict de proprietate dintre Sadu și Cîsnădie, se decidea „se se ceară și un espertu din partea Statului pentru măsurarea terenului și darea informațiunilor cu privire la drepturile cele avem. Totodată se hotărâște ca și membrii lor din comisia aleasă de popor să li să plătească din casa Alodială”. În comisie au fost aleși următorii membri: Niculae Cimpoa, Ioan Popovici (paroh), Ioan Pascu, Simion Balotă, Ioan Savu, Ilie Zacharia, Dumitru Barbu, Ștefan Hanea, Niculae Drăghici, Simion Hanea¹⁶.

Apoi, în 24 mai, pe ordinea de zi a ședinței Reprezentanței comunei Sadu s-a aflat Raportul privind aplanarea conflictului teritorial din comunele Sadu și Cîsnădie. Era citită hotărârea prin care „în cauza de segregare a pădurei și pășunii dintre comuna Cîsnădie și Sadu, comuna Sadu declară precum că primește proiectul de împărțire al comunei Cîsnădie dat la protocol la Tribunalul regesc din Sibiu la pertractarea din 20 decembre 1909, prin care se oferă comunei Sadu [...] din acest complex de pădure și pășune un teritoriu de 845 jugăre catastrale cu drept exclusiv de proprietate și prin urmare să investește cu teritoriul numit Presba, Vaca și Oancea care azi este proprietatea comunei Cîsnădie și pe care locuitorii comunei Sadu au dreptul de servitute, de pășunit și lemnărit intabulat în cartea funduară [...]” Actul era semnat de primarul localității, Dumitru Popica și de notarul Victor Florian¹⁷. Cinci zile mai târziu (29 mai), în cadrul Adunării generale a locuitorilor din Sadu - la care au participat peste 100 de locuitori - se constituia Biroul Central care urma să se ocupe de acest nou conflict ivit între comuna Sadu și Cîsnădie, referitor la împărțirea munților. Peședinte al biroului era ales notarul Victor Florian, iar ca membri, „bărbați de încredere și verificatori”, următorii: Dimitrie Popovici, Ioan Tatu, Simion Lotreanu, Ioan Dreghici și Ioan Pascu. În urma negocierilor se stabilea ca Sadu să intre în proprietatea a 845 de

¹⁵ Arhiva comunei Sadu/1905.

¹⁶ Arhiva comunei Sadu/1910.

¹⁷ Arhiva comunei Sadu/1910.

iugăre pe „teritoriul din față hotărât cu dunga munților Prejba, Vaca și Oancea, valea Oancei, vârful dealului Brănesci.”, conform Raportului din 24 mai 1910¹⁸.

Tot în anul 1910 (august), Administrația Financiară acorda comunei o altă licență de vânzare a băuturilor alcoolice care, „se va da legată de edificiul cârciumei comunale de sub numărul de conscriere 180 fiecărui arăndaș pe durata timpului de arândă”. Până la acea dată comuna beneficiase „de trei licențe pentru vânzarea de băuturi spirtoase în mod nelimitat”, dar, printr-o adresă remisă Ministerului de Finanțe, conducerea comunei își exprimase nemulțumirea față de numărul mic al acestora; drept urmare, în concordanță cu doleanțele localnicilor, ministerul respectiv răspundea următoarele „la cererea comunei constat că acest număr de licență e mult prea mic față de necesitățile comunei din care cauză numărul licențelor a fost urcat dela 3 la 5” (până aproape de anul 1910, comuna beneficiase de o singură licență de vânzare a băuturilor alcoolice)¹⁹.

În primul sfert al secolului, lângă fabrica de postav (mai exact în aceeași curte), este construită fabrica de bere „Thomas Binder” (1912-1913)²⁰ și tot în această perioadă, înainte de Primul Război Mondial, în Sadu existau 37 de pive, numărul mare al acestora fiind pus în legătură mai ales cu dezvoltarea industriei textile din Cisnădie²¹.

În luna noiembrie a anului 1915, Comisia comunală se întrunea pentru arendarea cârciumii comunale nr. 188 pentru o perioadă de 3 ani. Singura ofertă a fost cea a firmei „Binder și fiii”. În consecință, „reprezentanța comunală primește oferta firmei Binder și fiii cu privire la arândarea cârciumei comunale și dă numitei firme din mână liberă în arândă pe anii 1916, 1917, 1918 cârciuma comunală de sub no. 188 cu arânda anuală de 1.000 coroane adică una mie coroane”. Contractul de arendare era semnat de primarul localității, Ion Lotrean²².

La 1 ianuarie 1917, moara comunală de la casa cu nr. 275, care până atunci se aflase în arenda numitului Dumitru Marcu, era arendată către Ioan Pascu, care locuia la casa nr. 191. Contractul era semnat de Dimitrie Popovici, primarul localității²³.

La 28 noiembrie 1918, populația localității își declara, prin cei 288 de semnatori ai actului de adeziune, voința de unire a Transilvaniei cu România²⁴ („Obștea poporului român din comuna Sadu din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este: Voim să fim alăturați împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș, la Regatul României, sub stăpânirea Majestății Sale, Regelui Ferdinand I. În această hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față, și tot, ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri. Așa să ne ajute Dumnezeu!”²⁵), iar la 1 decembrie 1918 preotul Dimitrie Bunea, președintele Consiliului Național Român din Sadu și delegat la serbările Unirii, este ales membru supleant al Consiliului Național Român Central²⁶.

¹⁸ Arhiva comunei Sadu/1910.

¹⁹ Arhiva comunei Sadu/1910.

²⁰ Hămbășan 1981, p. 40.

²¹ Wollmann 2011 (II), p. 291.

²² Arhiva comunei Sadu/1915.

²³ Arhiva comunei Sadu/1917.

²⁴ Giura 1987, p. 45; 2006, p. 2.

²⁵ Biblioteca Astra, Colecții speciale. Manuscrise. Cota C. XXXVII/40.

²⁶ Giura 1987, p. 45-46; 2006, p. 2.

După Primul Război Mondial, pivele sașilor din Cisnădie au fost dărâmate, pe locul lor și pe albia iazului - care a fost desecat - fiind construite case. Pe locul morii acestora, care a fost și ea demolată, s-a ridicat căminul cultural. Pivele și joagărele sădenilor au continuat să funcționeze până în anul 1948²⁷.

În 14 septembrie 1919 avea loc licitația pentru arendarea hotelului comunal de la casa nr. 180. Au licitat pentru arendarea hotelului 11 persoane fizice și juridice între care: Ioan Pascu, "Firma Binder și fiii", Ioan Drăghici, Ioan Cimpoca, Dumitru Marcu, Toma Bunea, Constantin Drăghici, Nicolae Popovici, Dumitru Cimpoca. Câștigător al licitației a fost declarat Dumitru Cimpoca, care a oferit 5.700 de coroane. Procesul verbal era semnat de primarul comunei, D. Popica²⁸.

La 1 ianuarie 1920, hotelul comunal cunoscut sub denumirea de Hotelul Central (casa nr. 180), era preluat în folosință de Ioan Cimpoca, de la vechiul arendator, „Tomas Binder și fiii”.

Tot la 1 ianuarie 1920, comuna Sadu încheia un contract de arendare cu Irimie Simtion (nr. casă 183) pentru „moara de apă cu trei pietri de sub nr. casei 275”. Contractul avea o valabilitate de 3 ani, arendatorul fiind obligat să plătească suma de 11.080 de coroane.

În 20 iunie 1921, Primăria stabilea prin licitație și noua arendare a hotelului comunal nr. 188 („hotelul al II-lea din Sadu”), care urma să fie închiriat pe o perioadă de trei ani, prețul de strigare fiind de 3.000 de lei.

În luna martie a anului 1922, se organiza o licitație pentru arendarea dreptului de pescuit pe teritoriul comunei. Urma să fie arendat „râul Sadu, vâlcelele și izvoarele cari să scurg în el”. Arendarea se întindea pe durata 1 mai 1922-30 aprilie 1925, plata făcându-se anual. Locuitorilor comunei li se permitea „a prinde iglăvoci [...] numai cu furculița și cu târnul [...] încolo dreptul exclusiv de pescuit este al arăndașului”. Cel care urma să arendeze primea în folosință „și casa de pești ridicată lângă iazul morii comunale, cu condițiunea că acea să o țină în stare bună și prede-e comunei în stare bună”. La licitație au participat șase persoane, câștigător fiind declarat Dimitrie Popica care se oferise să plătească 1.005 lei anual²⁹.

Începând cu 1 ianuarie 1922 și până în 31 noiembrie 1924, Societatea Vinicultura din Sibiu, pe care am menționat-o anterior, urma să ia în arendă hotelul „sub nr. 188”, trebuind să plătească o sumă anuală de 13.300 lei, primind în schimb „dreptul ca pe intervalul exarendarei pe baza dreptului de licenție aparținător hotelului respectiv cârciumei să-și ceară în numele său dela direcțiunea financiară din Sibiu drept nemărginit de măsurare de beuturi și să-l execute după plăcere prin plenipotențiat insinuat direcțiunei”.

Începând cu 1 ianuarie 1923, moara comunală își schimba arendașul, contractul fiind semnat de comuna Sadu cu Irimie Dăncăneț „din Sadu nr. casei 158”. Contractul urma să fie valabil timp de trei ani (1 ianuarie 1923 - 31 decembrie 1925), noul arendaș urmând să plătească suma totală de 31.500 lei. Moara era arendată sub aceleași condiții prevăzute de vechiul contract. Documentul era semnat din partea comunei de D. Dăncăneț, primarul localității. Potrivit anexelor, la licitație participaseră 12 persoane, Irimie Dăncăneț oferind suma cea mai mare³⁰.

Reglementarea granițelor din 1923 face ca localitatea să primească înapoi de la Cisnădie aproximativ 3000 de iugăre de munți și păduri, dar și 20 de iugăre în *Dumbravă*, de la comuna Șelimbăr³¹.

²⁷ Stancu 2013, p. 76.

²⁸ Arhiva comunei Sadu/1919.

²⁹ Arhiva comunei Sadu/1922.

³⁰ Arhiva comunei Sadu/1923.

³¹ Hămbășan 1981, p. 30.

Reforma administrativă din anul 1925 stabilea apartenența comunei Sadu la plasa Avrig, alături de Boița, Tălmăciu și Tălmăcel³².

În toamnă (1925) se publicau condițiile privind licitația hotelului comunal nr. 180. Protocolul de licitație adoptat de către Primăria comunală, având ca obiect „exarândarea hotelului La licitație participaseră patru ofertanți.

În anul 1926 Administrația Financiară anunța comuna - în legătură cu licențele de vânzare ale băuturilor alcoolice - „că nu are drept a avea decât una licență [...] fiind provocată a închide localul de cârciumă de sub numărul de conscriere 180 dat în arendă până la finele anului 1927 Vinicultura Sibiu”. În această situație, comuna cerea clemența autorităților fiscale, „având în vedere că comuna este de tot săracă și fără veniturile ce realizează din arendarea celor două cârciume nu are posibilitatea a susține instituțiile de învățământ din comună cărora în fiecare an le pune la dispoziție aproape 80.000 lei”. Adresa era elaborată în contextul în care „comuna are deja două licență și nu a cerut decât să rămână cu acestea”³³.

În ianuarie 1928 se încheia un contract între primarul din localitate, Danil Dăncăneț și „Petru Dragomir din Sadu nr. 66 ca arendaș”. Acesta din urmă primea în arendă dreptul de încasare a taxelor de târg pentru un interval de 3 ani (7 ianuarie 1928 - 31 decembrie 1930), arenda fiind în valoare de 5.210 lei.

Prin aprilie același an, Primăria încheia un contract de arendare cu Dimitrie Pascu pentru „vâna de pământ acomodat pentru lucrarea postavurilor, aflătoare în păraul Tociliței sau în orice loc pe teritoriul comunei care constituie proprietatea privată a comunei politice”.

Pentru înființarea postului de jandarmi din localitate, la începutul lunii iunie din anul 1929 Dimitrie Popovici închiria „apartamentul proprietatea sa din comuna Sadu nr. 202 Primăriei comunei Sadu în scopul instalării postului de jandarmi din loc pe durata de doi ani și 7 luni începând dela 1 iunie 1929 și până la 31 decembrie 1931, cu o chirie lunară stabilită în suma de 2.000 lei”. Eventualele pagube erau suportate de Primărie, care urma să plătească și toate impozitele către stat. Actul de închiriere era semnat de Dimitrie Popovici, primarul localității³⁴.

Reforma administrativă din anul 1930 ducea la desființarea plasei Avrig și includerea localității Sadu în plasa Sibiu³⁵. În același an, după întârzierea aplicării Reformei Agrare din anul 1921, 24 de voluntari din comuna Sadu se adresau autorităților pentru a li se împărți teren din Rezerva de Stat, deoarece ei nu primiseră pământ³⁶.

La o dată consemnată în documentele vremii post 1930, la Sadu funcționa o fabrică de bere, o distilerie de spirt și o fabrică de cărămizi și țigle³⁷.

În septembrie 1943, Uzina electrică din Sibiu solicita comunei emiterea unei autorizații de construcții „pentru a putea clădi o stațiune de transformatori conform planului [...] pe terenul comunal la capul podului dela moară numit *Prund*”.

Prin Reforma Agrară din anul 1945, localitatea reprimește aproximativ 800 de iugăre, fânațe și grădini de la Cisnădie, în locurile *Lăzitori*, *Tocile* și *Dealul Viilor*³⁸.

³² Giura 1987, p. 46; 2006, p. 2.

³³ Arhiva comunei Sadu/1926.

³⁴ Arhiva comunei Sadu/1929.

³⁵ Giura 1987, p. 46; 2006, p. 2.

³⁶ Giura 1987, p. 46; 2006, p. 2.

³⁷ Giura 1987, p. 48; 2006, p. 3.

³⁸ Hămbășan 1981, p. 30.

Marile probleme cu care s-a confruntat țara după cea de-a doua conflagrație mondială, au fost de natură a scoate în evidență bunătatea și omenia sădenilor. Astfel, în presă se consemnau următoarele: „vineri 14 martie a.c. (este vorba despre anul 1947, n. a.) au sosit în comuna Sadu un număr de 31 de copilași moldoveni, pentru a fi plasați pe la casele oamenilor cu suflet ai acestei comune”.

În cadrul acțiunii respective, trebuie apreciate eforturile deosebite depuse de notarul Ioan Bunea și primarul Dumitru Barb; alături de ei, transportul cu copiii a fost întâmpinat de mulți locuitori ai Sadului, în frunte cu preotul Dumitru Hămbășan, Dumitru Botărel, directorul școlii, Ioan Cioran, învățător, Aurel Popa Oprea, învățător, doamna preot Hămbășan, doamna preot Cadar, doamna Maria Popovici și domnul Vasile Porcereanu³⁹.

Un an mai târziu (1948), se înființa Ocolul Silvic Valea Sadului. Acesta (*ocolul silvic, n. n.*) avea o suprafață totală de 27.526 ha „pădure, poieni și goluri de munte; ca esențe predomină molidul și fagul [...] Lunar, mii de metri cubi bușteni intră în fabricile de cherestea de la Tâlmaciu, pentru refacerea și reconstrucția țării”.

Pentru campania de împăduriri fusese înființată o pepinieră de 18 ha, „în care sunt puiți mai plăpânzi, care pentru a putea fi feriți de stricăciuni, a fost acoperită cu mușchi”.

După cum se știe, înființarea Căminelor Culturale la sate, printre care și în comuna Sadu, s-a efectuat încă din luna august a anului 1948. Căminul cultural din Sadu se afla în anul 1948 sub conducerea domnului Ioan Cioran. În colaborare cu organizația de bază a PMR și cu autoritățile comunale, s-a pus la dispoziția acestui Cămin un local dintre edificiile comunei, care s-a amenajat cu o sală pentru adunările publice și o sală pentru lectură.

Biblioteca număra peste 845 de volume care au fost amenajate pe ramuri de cultură. S-a organizat de asemenea o echipă culturală formată din coriști și actori amatori care în prezent se pregătesc în vederea unor serbări culturale.

Tot în anul 1948 debutau lucrări ample de reabilitare a rețelei de drumuri dintre Sadu - Tâlmaciu și Sadu - Cîsnădie. Astfel, „pe drumul Sadu-Tâlmaciu s-a transportat cantitatea de 450 m. c. pietriș și nisip, pe o distanță de 5 km, iar pe drumul dintre Sadu-Cîsnădie s-a transportat cantitatea de 320 m.c. pietriș, pe o distanță de 4 km.

Correspondentul local (sibian) informa, în presa vremii, că muncitorii de la *Berea Sibiului* „au trecut la fapte, prestând, în total, 3600 ore de muncă voluntară, la săpături de cca 300 metri cub drenaje și îndiguiri, precum și la repararea drumurilor ce au fost distruse de învolburarea râului Sadu, evidențiindu-se, în mod excepțional, muncitorul Veștemeanu Simion”. Correspondentul local mai arăta că, tot prin muncă voluntară, „s-a amenajat un atelier mecanic, dotat cu utilaj din piese vechi, ce înainte formau cimitirul fabricii de bere *Thomas Binder* și care astăzi, prin strădania unor muncitori, a fost desfășurat”. Din materiale și piese vechi, muncitorii Hanea Nicolae, Hăuș Dumitru și inginer Voinescu Petre au construit un aparat de sudură electrică.

În cadrul Planului de Stat, la Societatea Regională de Electricitate din Sibiu era proiectată, încă din anul 1948, construirea unei mari uzine hidroelectrice cu o putere de 16000 KW pe cursul superior al râului Sadu. Prin construcția uzinei Sadu V se rezolva problema deficitului de energie din Transilvania de Sud. Se preconiza construirea „unei mari uzine hidroelectrice de 16000 KW cu un lac de acumulare de circa 8 milioane de metru cubi”. Uzina trebuia să fie echipată cu turbine de tip pelton de mare putere, acestea urmând să fie livrate în urma unor negocieri, în vara anului 1950, de Uniunea Sovietică⁴⁰.

³⁹ Porcereanu 1947, p. 3.

⁴⁰ XXX 1949, p. 1, 8.

În 7 august 1949, pe Valea Pinului din cătunul Fundul Râului avea loc inaugurarea primei păstrăvării din județul Sibiu. Păstrăvăria Valea Pinului, prevăzută în Planul de Stat, avea drept scop repopularea cu păstrăvi a bazinului Râul Sadului și fusese concepută ca „o instalație în care se prășește puietul de păstrăv, apoi e pus în libertate, în apele de munte, unde se dezvoltă liber și de unde mai târziu urmează a fi prins și consumat ca aliment”.

Într-un alt articol din același an, se nota că „Oamenii muncii din Sadu, sprijiniți de autoritățile comunale, au luat hotărârea să construiască, prin muncă voluntară, două fierării comunale, necesare pentru repararea uneltelor și mașinilor agricole, precum și a vehiculelor cu tracțiune animală”. În decurs de o săptămână, prin muncă voluntară, s-au ridicat două clădiri pentru fierărie. „Lucrând câte 15 oameni, în fiecare zi, valoarea muncii efectuate s-a ridicat la 120.000 lei.” Totodată, „s-au mai luat măsuri ca, în vederea construirii Căminului Cultural, să se facă, prin muncă voluntară, 60.000 de cărămizi”⁴¹.

În anul 1951 se publicau o serie de reportaje despre construirea hidrocentralei Sadu V, din care reținem că „muncitorii de pe șantierul Gâtul Berbecului-Sadu, care construiesc o puternică hidrocentrală, au primit recent o bandă transportoare din URSS, destinată transportului rapid al pietrei sfărâmate de la concasor, la granulator:

În anul 1957 Sadu făcea parte, alături de Râul Sadului, Rod și Poiana Sibiului, din rândul satelor în care numărul celor care se ocupau de oierit îl depășea pe cel al agricultorilor (180 agricultori și 250 oieri).

Locuitorii creșteau în 1959 3.415 oi, în șase stâne (Prejba, Oancea, Groapa Sasului, Dudurug, Muma, Sulița). Numărul proprietarilor era de 58⁴².

La începutul anului 1971, sub directa îndrumare a învățătorului Ioan Racotea, directorul Căminului Cultural, aveau loc ample pregătiri „în vederea unei mari serbări care va fi închinată semicentenarului partidului”.

Anul 1973 debuta cu un plan complex, menit să finalizeze o suită de lucrări de reparații de mare importanță pentru viitorul hidrocentralei și randamentele ei în funcționare.

În luna august a aceluiași an (1973), la inițiativa conducerii Primăriei (primar Simion Hăuș), s-a hotărât organizarea, pentru prima dată pe aceste locuri, a „unei sărbători a omeniei, a prieteniei, un prilej de reflecție asupra a ceea ce s-a făcut și a ceea ce mai este de făcut”.

În anul 1976, în fiecare circumscripție electorală a satului activa „un comitet de cetățeni, nucleul de bază, nucleul de lucru al obștii”. Pentru obiectivele edilitare ale comunei (aducțiunea apei, amenajarea pășunilor, construcția Băii comunale, întreținerea drumurilor și lucrările în agricultură) existau „alte cinci comitete de cetățeni [...] fiecare din acestea acționează pe bază de planuri de muncă pe etape, urmărind permanent termenul de punere în funcțiune și folosirea cu maximum de eficiență a sumelor alocate.

Anul 1976 era însă și un an jubiliar al grupului de hidrocentrale Sadu: „80 de ani împlinește Sadu I, 60 de ani Sadu II și 20 Sadu V”. În 16 octombrie 1976, „la ora 17.20 dispecerul energetic din Sibiu nota în caietul de bord conectarea turbinelor din Sadu V la sistemul energetic național - după 3 ani și jumătate de muncă, bătrâna hidrocentrală pulsa din nou energie în sistemele vasculare ale țării.”⁴³.

⁴¹ Porcereanu 1949, p. 5.

⁴² Irimie et alii 1985, p. 205.

⁴³ David 1976, p. 1, 3.

Astfel, în anul 1993 se încheia parteneriatul între satul Sadu și localitatea olandeză Goor. În baza acestui parteneriat, olandezii „au înzestrat cu aparatură completă cabinetul stomatologic, precum și cu bănci și scaune clasele școlii”.

În 30 martie 1994, avea loc recepția conductei de aducțiune a apei potabile Sadu-Sibiu, la eveniment participând reprezentanții instituțiilor care urmau să-și pună semnătura pe actul de recepție.

În decembrie 2000, noul primar al comunei Sadu, Dumitru Hanea, puncta reporterului câteva dintre realizările cu care se mândrea comunitatea: în 1996, s-a introdus gazul metan, după doi ani de lucrări și eforturi comune, iar un an mai târziu, s-a trecut la telefonie digitală și la televiziunea prin cablu. Cu sprijinul Consiliului Județean, au fost reluate lucrările la podul de peste râul Sadu, lucrări în valoare de 420 milioane lei. S-au mai făcut, potrivit primarului, reparații și lucrări de întreținere la școală și la grădiniță. O remarcă specială a fost făcută pentru eforturile preoților din comună (Gheorghe Neagoe și Gheorghe Boorel, fii ai satului), pentru renovarea și restaurarea bisericilor la care slujesc. Un efect benefic pentru viața locuitorilor din Sadu au avut-o și cele două gaterie existente, reprezentând 40 de locuri de muncă, după cum arăta edilul comunei.

Componența și structura populației Comunei Sadu

În Comuna Sadu locuiesc 2.674 de persoane care locuiesc în 946 locuințe. Structura pe naționalități a populației județului Sibiu era următoarea :

români – cu o pondere de 99,1 %

rromi – 22, adică 0,9 %

Majoritatea locuitorilor au domiciliul stabil în comuna Sadu, având loc de muncă la diferite societăți comerciale din comuna Sadu, sau din împrejurimile localității, cum ar fi, orașul Cisnădie, orașul Tâlmaciu și Municipiul Sibiu.

Una dintre principalele surse de venit al populației provine din agricultură.

Anexa nr. 6.a. la Statutul Comunei Sadu

**Componența nominală, perioada/periodele de exercitare ale mandatelor aleșilor locali de la nivelul
Comunei Sadu precum și apartenența politică a acestora, începând cu anul 1992**

PRIMAR

a) mandatul 1992-1996

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Lotrean Ioan	14.02.1955	P.D.S.R.	1992-1996
2.				
3.				
...				

b) mandatul 1996-2000

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Lotrean Ioan	14.02.1955	P.D.S.R.	1996-2000
2.				
3.				
...				

c) mandatul 2000-2004

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Hanea Dumitru	16.10.1951	P.D.	2000-2004
2.				
3.				
...				

d) mandatul 2004-2008

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Ivan Valentin-Dumitru-Ioan	24.10.1971	P.S.D.	2004-2008
2.				
3.				
...				

e) mandatul 2008-2012

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Ivan Valentin-Dumitru-Ioan	24.10.1971	P.D.L.	2008-2012
2.				
3.				
...				

f) mandatul 2012-2016

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Ivan Valentin-Dumitru-Ioan	24.10.1971	P.D.L.	2012-2016
2.				
3.				
...				

g) mandatul 2016-2020

Nr. crt.	Nume și prenume	Data nașterii	Apartenența politică	Perioadă
0	1	2	3	4
1.	Ivan Valentin-Dumitru-Ioan	24.10.1971	P.N.L.	2016-2020
2.				
3.				
...				

Anexa nr. 6.b. la Statutul Comunei Sadu

Componența nominală, perioada/periodele de exercitare ale mandatelor aleșilor locali de la nivelul Comunei Sadu¹, precum și apartenența politică a acestora, începând cu anul 1992

I. CONSILIERI LOCALI

a) mandatul 1992-1996

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	BĂNCIOIU GHEORGHE	P.N.L.
2.	BOTĂREL SIMION	C.D.
3.	CIMPOCA IOAN	Independent
4.	DRĂGHICI CONSTANTIN	P.E.R.
5.	HERIȘANU NICOLAE	P.E.R.
6.	LOTREAN IOAN	Independent
7.	OPRIȘ IOAN	P.E.R.
8.	POPICA DUMITRU	Independent
9.	ROMAN C. CONSTANTIN	F.S.N.
10.	ROMAN CONSTANTIN	Independent
11.	SIMTION DUMITRU	P.N.L. AT

b) mandatul 1996-2000

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	POPICA DUMITRU	P.D.S.R.
2.	HANEA DUMITRU	P.D.S.R.
3.	VEȘTEMEAN NICOLAE	P.D.S.R.
4.	BARB DUMITRU	C.D.
5.	DĂNCĂNEȚ DUMITRU	PL 1993
6.	HANEA DUMITRU	P.D.
7.	OANCEA IOAN	P.D.A.R.
8.	SIMTION DUMITRU	PNL (C)
9.	IVAN VALENTIN-DUMITRU-IOAN	C.D.
10.	SĂVOIU CONSTANTIN	P.S.D.R.

c) mandatul 2000-2004

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	HANEA NICOLAE	P.D.
2.	NEAGOE GHEORGHE	P.D.

3.	LOTREAN IOAN	P.D.S.R.
4.	SĂVOIU CONSTANTIN	P.S.D.R.
5.	DAVID DUMITRU	P.R.M.
6.	BOOREL GHEORGHE	P.R.M.
7.	VEȘTEMEAN NICOLAE	P.S.D.R.
8.	LAC CONSTANTIN	P.N.L.
9.	IVAN VALENTIN DUMITRU IOAN	P.N.R.
10.	OANCEA IOAN VIOREL	INDEPENDENT
11.	ROTĂRESCU ION	P.D.

d) mandatul 2004-2008

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	CHIRCA CONSTANTIN	P.S.D.
2.	DAVID DUMITRU	P.N.L.
3.	HANEA DUMITRU	PUR
4.	HANEA PARASCHIVA	P.S.D.
5.	IVAN NICOLAE	PUR
6.	LAC CONSTANTIN	PNL
7.	OANCEA IOAN-VIOREL	PSD
8.	POPICA DUMITRU	PFDR
9.	ROTĂRESCU ION	P.S.D.
10.	VEȘTEMEAN CONSTANTIN-ION	P.S.D.
11.	VEȘTEMEAN NICOLAE	P.S.D.

e) mandatul 2008-2012

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	CIMPOCA IOAN	P.S.D.
2.	DAVID DUMITRU	P.D.L.
3.	HANEA PARASCHIVA	P.D.L.
4.	IVAN NICOLAE	P.N.L.
5.	LOTREAN CONSTANTIN	P.C.
6.	NEAGOE GHEORGHE	P S D
7.	OANCEA IONICĂ	P.D.L.
8.	POPICA DUMITRU	P.S.D.
9.	ROTĂRESCU ION	P.D.L.
10.	VEȘTEMEAN CONSTANTIN-ION	P.D.L.
11.	VEȘTEMEAN NICOLAE	P.D.L.

f) mandatul 2012-2016

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	CIMPOCA IONUȚ-FLORIN	P.D.L.
2.	DĂNCĂNEȚ STELIAN	U.N.P.R.
3.	HANEA DUMITRU	U.S.L.
4.	LAC CONSTANTIN	P.N.G
5.	LOTREAN ION	U.N.P.R.
6.	MUȘAT NICOLAE	P.V.
7.	NEAGOE GHEORGHE	P.D.L.
8.	POPICA DUMITRU	U.S.L.
9.	ROTĂRESCU ION	P.D.L.
10.	VEȘTEMEAN CONSTANTIN-ION	P.D.L.
11.	VEȘTEMEAN IONUȚ	P.D.L.

g) mandatul 2016-2020

Nr. crt.	Nume și prenume	Apartenența politică
0	1	2
1.	BUNEA MARIA	A.L.D.E.
2.	DĂNCĂNEȚ DAN-VIRGIL	P.N.L.
3.	DĂNCĂNEȚ STELIAN	U.N.P.R.
4.	DRAGOMIR MITRUȚ SORIN	P.M.P.
5.	HANEA DUMITRU	P.S.D.
6.	LOTREAN ION	U.N.P.R.
7.	NEAGOE GHEORGHE	P.N.L.
8.	POPICA ION	P.M.P.
9.	ROMAN CONSTANTIN	P.M.P.
10.	VEȘTEMEAN COSMIN-CONSTANTIN	P.N.L.
11.	VEȘTEMEAN IONUȚ	P.N.L.

Procedura privind acordarea titlului de cetățean de onoare al Comunei Sadu, respectiv a certificatului de fiu/fică al/a Comunei Sadu

Titlul de „Cetățean de onoare al comunei Sadu” reprezintă cea mai înaltă distincție civică acordată de către Consiliul Local al comunei Sadu.

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE:

Art. 1 Titlul se acordă , după caz, din inițiativa:

- a) primarului,
- b) viceprimarului,
- c) consilierilor locali,
- d) persoanelor juridice care își desfășoară activitatea în domeniul/domeniile în care s-a afirmat cel propus,
- e) unui număr de cel puțin 5% din populația cu drept de vot a comunei Sadu, pe baza unui tabel semnat de către aceștia, care va sta la baza unui proiect de hotărâre promovat de un consilier, sau un grup de consilieri locali, în condițiile Legii 215/2001 privind administrația publică locală cu completările și modificările ulterioare, art 45 alin, 6 și art. 109

Art 2. Acordarea titlului nu este condiționată de:

- a.) cetățenie,
- b.) naționalitate,
- c.) vârstă,
- d.) religie,
- e.) sex,
- f.) domiciliu,
- g.) apartenență politică.

Art 3 Titlul se acordă, după caz:

- a.) în timpul vieții celui în cauză.
- b.) post-mortem.

Art. 4 Titlul are următoarele caracteristici:

- a.) este personal,
- b.) este netransmisibil,
- c.) conferă drepturi titularului,
- d.) are valabilitate nedeterminată,

CAPITOLUL II. CATEGORII DE PERSONALITĂȚI ÎNDREPTĂȚITE LA PRIMIREA TITLULUI:

Art.5 Ttlul de „Cetățean de onoare al comunei Sadu” va putea fi acordat:

- a.) personalităților vieții publice, academice, cultelor religioase, politice, economice, culturale, sportive, persoane române sau străine domiciliat în comuna Sadu, precum și persoanelor române sau străine care prin activitatea lor au adus/avut o contribuție importantă, la dezvoltarea, modernizarea și creșterea prestigiului comunei Sadu, la nivel național sau internațional.
- b.) persoane care au dat dovadă de curaj și devotament în folosul comunității, preîntâmpinând producerea unor evenimente cu consecințe grave pentru comuna Sadu sau pentru locuitorii acesteia.

- c.) persoane care, în mod dezinteresat, prin donații, acțiuni umanitare sau alte acțiuni similare solidare au contribuit la realizarea, modernizare și dezvoltarea unor obiective de interes public, obiective economice care au condus la creșterea și dezvoltarea unui domeniu al economiei sau la îmbunătățirea vieții locuitorilor comunei Sadu.
- d.) unor foști deținuți politici, veterani de război sau militari în a căror viață și/sau activitate au fost remarcate acte de bravură deosebite.
- e.) altor persoane, în cazuri temeinic justificate.

CAPITOLUL III. PROCEDURA ACORDĂRII, ÎNMÂNĂRII ȘI ÎNREGISTRĂRII TITLULUI:

Art.6 Procedura dezbaterii candidaturilor este următoarea:

- (1) Documentele cu propuneri se înregistrează la registratura primăriei comunei Sadu.
- (2) Documentele vor cuprinde următoarele înscrisuri:
 - a) Fotocopie act identitate,
 - b) Curriculum Vitae in original
 - c) Expunerea de motive a inițiatorului, însoțită de cuvântul *LAUDAȚIO*.
 - d) Fotocopie a certificatului de deces - după caz,
 - e) Certificat de cazier judiciar în original (după caz),
- (3) Compartimentul de specialitate întocmește raportul și proiectul de hotărâre pe care le înaintează primarului, pentru a fi aprobate și comisiei de specialitate pentru a fi analizate și avizate.
- (4) Propunerile se dezbate în plenul Consiliului Local al comunei Sadu în ședință ordinară sau extraordinară.
- (5) Acordarea titlului se va face în plenul Consiliului Local al comunei Sadu.
- (6) Propunerile respinse justificat, nu mai pot fi introduse în dezbateri în același mandat al Consiliului Local.
- (7) Decernarea titlului se face în cadru festiv de către Primarul comunei Sadu, respectând următoarea procedură:
 - a) Președintele de ședință anunță festivitatea ce urmează să se desfășoare;
 - b) Primarul comunei Sadu prezintă motivele care au stat la baza hotărârii și dă citire cuvântului „LAUDAȚIO”.
 - c) Primarul comunei Sadu înmânează diploma de "Cetățean de onoare al comunei", și o plachetă realizată în acest scop (care va avea inscripționat ca semn distinctiv *STEMA COMUNEI*) și cuvântul laudațio, persoanei laureate sau persoanei care o reprezintă, împutericită în mod legal; în cazul personalităților decedate, ridicarea titlului se face de către moștenitorii legali ai persoanei.
 - d) Pot lua cuvântul și alte persoane prezente care doresc să sublinieze pe scurt meritele laureatului;
 - e) Cuvântul persoanei laureate sau al reprezentantului legal al acesteia;
 - f) Laureatul sau reprezentantul legal al acestuia, este invitat să scrie câteva rânduri în cartea de Onoare a comunei Sadu;

Art.7. Diploma este înregistrată de către secretarul comunei prin compartimentul de specialitate, în Registrul cu evidența Cetățenilor de Onoare ai Comunei Sadu.

Art.8. Modelul diplomei de onoare și al plachetei se vor stabili de către primarul comunei Sadu și este obligatoriu a purta inscripția STEMELI COMUNEI.

Art.9. În situația conferirii titlului de Cetățean de onoare al comunei Sadu unui cetățean român cu domiciliul în străinătate, sau unui cetățean străin, Hotărârea Consiliului Local precum și diploma de onoare vor fi redactate și în limba țării a cărui cetățean este, sau într-o limbă de circulație

internațională, după caz.

Art. 10. Deținătorii titlului dobândesc următoarele drepturi:

- a.) de a lua cuvântul în ședințele consiliului local și la dezbaterile materialelor care privesc întreaga comunitate,
- b.) de a participa la toate manifestările desfășurate sub patronajul Consiliului local al comunei Sadu.
- c.) alte drepturi care sunt conferite de lege sau acte administrative locale.

Art. 11. Drepturile prevăzute la art. 10 încetează în următoarele situații:

- a) decesul titularului;
- b) retragerea titlului.

Art.12. Titlul de cetățean de onoare nu este transmisibil.

CAPITOLUL IV. RETRAGEREA TITLULUI:

Art.13. Titlul de „Cetățean de onoare al comunei Sadu" poate fi retras prin Hotărâre a Consiliului Local în următoarele situații:

- a.) persoana a fost condamnată pentru fapte penale, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă.
- b.) persoana a compromis cu rea-credință interesele Statului român, ale județului Sibiu și ale comunei Sadu.
- c.) persoana a prejudiciat imaginea comunei Sadu prin fapte sau atitudini care contravin regulilor de conviețuire socială și ale moralității.
- d.) persoana a renunțat pe parcurs la acest drept.

Art. 14. Categoriile de persoane care pot solicita retragerea titlului de cetățean de onoare sunt cele prevăzute la art 1.

Art. 15. Retragerea titlului se face de catre Consiliul Local al comunei Sadu, după următoarea metodologie:

- a) este sesizat Consiliul Local al comunei Sadu de către persoanele menționate la art. 1;
- b) dezbaterile cazului se va face în cadrul comisiilor Consiliului Local;
- c) retragerea titlului se va face prin hotărâre a Consiliului Local.
- d) la ședința Consiliului Local, va fi invitat deținătorul titlului, iar dacă va fi prezent, la solicitarea sa, i se va acorda cuvântul.
- e) în caz de neparticipare, hotărârea urmează a i se comunica în termen de 15 zile.

CAPITOLUL V. DISPOZITII FINALE

Art. 16. Informațiile publice referitoare la Cetățenii de onoare vor fi publicate și în format electronic pe portalul Primăriei comunei Sadu.

Art. 17. Aprobarea și modificarea Regulamentului se face cu votul majorității consilierilor prezenți.

Rețeaua rutieră

În comuna Sadu există un număr de 3 căi de acces, prin care se poate intra, respectiv ieși în, respectiv din localitate.

Comuna Sadu are legătură cu orașul Cisnădie prin DJ 106C, intrarea/ ieșirea din comuna Sadu făcându-se prin strada Cisnădiei, fiind o distanță între cele două localități de aproximativ 6km.

Cu orașul Tălmăciu, comuna Sadu are legătură prin DJ 105G, intrarea/ ieșirea din localitate făcându-se prin strada Tălmăciului. Distanța dintre cele două localități este de aproximativ 7 km.

DJ 105G este de legătură și cu comuna Râu Sadului, fiind situată la aproximativ 14 km de comuna Sadu. Intrarea, respectiv ieșirea în, respectiv din comuna Sadu spre comuna Râu Sadului se face prin strada Uzinei.

Celelalte căi de acces de pe raza comunei Sadu sunt străzile publice.

A. Drumuri de interes județean

- DJ 106 C Sadu-Cisnădie – 4,26 km
- DJ 105 G Tălmăciu – Sadu – Râu Sadului – 12 km

Principalele instituții din domeniul educației, cercetării, culturii, sănătății, asistenței sociale, presei, radioului, televiziunii și altele asemenea

I. Instituții din domeniul educației și cercetării

1. Școala

O sursă menționată de Nicolae Iorga atestă în Sadu, la 1696, un cunoscător al slovelor - pe o Evanghelie din acel an se află următorul text: „Să se știe că am scris eu, Ion, copilul ot Sad”. La un sfert de veac distanță, o nouă știre menționează (pentru anul 1724) faptul că în localitate activau doi dieci de scrisoare și dascăli de învățătură.

După jumătatea secolului al XVIII-lea, o informație provenită de la Samuil Micu insista asupra faptului că el „a învățat carte la Școala din sat lângă biserica din piatră pe care a refăcut-o unchiul meu” (*Inochentie Micu-Klein, n. n.*).

Tot cam în aceeași perioadă, grație eforturilor Episcopiei de Blaj, a luat ființă în Sadu, ca și în alte comune din jurul Sibiului, o școală sătească. Însă, prima știre directă despre existența unei școli la Sadu datează din anul 1765, fiind cunoscut și numele învățătorului de atunci, în persoana lui Ioan Popa, senior de la Pod. Conform tradiției locale, această primă școală a funcționat într-o micuță casă plasată lângă biserica ortodoxă, căreia îi și fusese cedată în acest scop de către familia Muntean.

Acordarea dreptului la învățătură pentru întreaga populație românească, indiferent de confesiunea religioasă, este consfințit prin ordinul guvernului, expediat tuturor comunelor transilvănene, prin care se ofereau precizări privind Decretul aulic din 7 martie 1768. Așa cum reiese din listele de cheltuieli din anii 1767 și 1769, fruntașii satului, desemnați prin alegerea lor din rândul comunității, erau cunoscători de carte.

La 22 decembrie 1782 se înființa școala principală din Blaj, sub conducerea lui Gheorghe Șincai, reprezentant de seamă al Școlii Ardelene. La absolvirea cursurilor din anul 1784, prima promoție a fost repartizată la cele 12 unități de învățământ înființate atunci. Grație intervențiilor și poziției de care se bucura sădeanul Ioan Piuariu Molnar în Imperiu, o astfel de școală se înființa și la Sadu. În rândul absolvenților de la Blaj figura și Dimitrie Popovici, care la terminarea studiilor a fost repartizat la Sadu, comuna sa natală. În același an, episcopul Ioan Bobb înainta Guvernului transilvănean o adresă prin care solicita ca, începând cu 1 decembrie 1784, să se instituie o retribuție fixă pentru toți învățătorii - din acest motiv se poate aprecia că **anul 1784 reprezintă anul de naștere al școlii din Sadu.**

Dintr-o specificație a lui Dimitrie Eustatievici, datată 1786, îl aflăm pe același Dimitrie Popovici angrenat, alături de alți membri ai profesiei sale, într-un curs de aprofundare a metodelor pedagogice de predare în școală.

În anul 1847 documentele amintesc despre activitatea în Sadu a unui singur învățător, în persoana lui Nicolae Lazăr. Apoi, în 1856 s-a clădit o școală cu un singur etaj, care avea 4 săli de învățământ, o cancelarie pentru învățători și dependențele necesare. La inaugurare a luat parte și Mitropolitul Șaguna, pe atunci episcop. Instituția a funcționat ca școală confesională ortodoxă până la Primul Război Mondial.

Prin creșterea numărului de membri ai comunității sătești, apare posibilitatea ca în anul 1892 ziarul Mitropoliei Ardealului să anunțe scoaterea la concurs a unui post de „mediator” la „școala confesională

greco-ortodoxă din Sadu”. Știri similare cu privire la Sadu există și din anii 1893 și 1897. În plus, avem știință despre faptul că între anii 1888 și 1895 în Sadu au activat ca învățători numiții Dumitru Hăuș și Ioan Barb. Din 1896 numărul învățătorilor din Sadu a crescut la trei, celor doi amintiți mai sus alăturându-li-se Teodor Necșa.

Până în anul 1900 cheltuielile necesare funcționării școlii erau suportate de comună. Ulterior aceasta este etatizată și se maghiarizează - predarea se va face acum în limba maghiară, situație care durează până la destrămarea Imperiului Dualist, în anul 1918 (însă din anul 1916 reapare titulatura de școală elementară confesională greco-ortodoxă română).

Dacă în anul școlar 1901-1902 a activat aici ca învățătoare sora poetului Octavian Goga, știrile vremii pomenesc anul 1909, când în comună funcționau ca învățători Ioan Popica, Dumitru Popoviciu și Ștefan Drăghici; mai târziu, (1921) întâlnim alături de aceștia - cu o activitate deja de mai bine de un deceniu - din nou o învățătoare, Lia Popica.

Începând cu anul 1925, alături de învățământul primar, va fi înființată la Sadu și învățământul gimnazial (clasele V-VII, puțin mai târziu V-VIII), numărul învățătorilor ajungând acum la șase.

În 1935 s-a construit și etajul II al școlii, astfel încât numărul sălilor de clasă s-a dublat.

De-a lungul existenței sale, școala din Sadu a fost slujită cu devotament de peste 200 de cadre didactice, învățători și profesori. Numărul elevilor care s-au format în acest lăcaș de învățământ nu a fost întotdeauna constant. Astfel, de la 272 de elevi înscriși pentru anul de învățământ 1881/1882, s-a ajuns la 441 în anul 1933/1934, apoi la 297 (1958/1959) și la 426 (1964/1965).

În prezent, școala - care din 10 iunie 2006 poartă numele marelui învățat Samuil Micu Clain, corifeu al culturii române, originar din Sadu - are cinci clase primare și patru gimnaziale. Între dotări menționăm laboratorul informatică, Centrul de Informare și Documentare inaugurat în anul 2010 și terenul de sport, care beneficiază și de o instalație de nocturnă.

2. Grădinița

Așa cum menționam mai sus, grădinița din comună a început să funcționeze în anul 1925, la parterul actualei primării, unde pe vremuri a existat hotel, restaurant și cârciumă comunală.

În timpul celui de-al doilea război mondial a fost cumpărată pentru grădiniță casa de lângă școală, de la familia Popovici, în care s-au amenajat patru săli, pentru două grupe de copii. Ulterior, clădirea respectivă a fost și ea preluată pentru școală, grădinița fiind relocată undeva mai sus de biserică, în casa donată pentru școală de Nicolae Dragomir, sădean plecat în America (reîntors în țară, acesta s-a stabilit la Craiova, unde a cumpărat fostul hotel New York, redenumit București).

Astăzi, grădinița are patru grupe la program normal și o grupă la program prelungit.

3. Biblioteca Comunală

Biblioteca comunală funcționează într-un imobil modern, recent reabilitat (2010), iar grație Programului Național „Biblionet - lumea în biblioteca mea”, instituția a ajuns să beneficieze - pe lângă cărți, desigur - de un număr de trei calculatoare legate la Internet, dotate cu imprimante și camere video, pe care elevii le pot folosi pentru elaborarea diferitelor proiecte școlare de luni până vineri, între orele 08⁰⁰-12⁰⁰ și 17⁰⁰-20⁰⁰.

4. Căminul Cultural

Lucrările la construcția Căminului Cultural au început în anul 1962 și s-au finalizat în 1968, în mare măsură datorită contribuțiilor și muncii voluntare a localnicilor. Era amplasat în fața complexului comercial și dispunea de 400 de locuri pe scaune fixe, scenă, bibliotecă, cabină de filmat, club de tineret (discotecă), sală de lectură și cameră de oaspeți.

Astăzi sunt funcționale sala mare de la parter și sala mică de la etaj, fiecare fiind deservite de bucătărie și grupuri sanitare proprii.

Activitatea Căminului era condusă de un director, care se ocupa și de problemele tineretului sădean. În plus, directorul coordona brigada artistică, compusă din localnici proveniți din diverse categorii sociale (muncitori, țărani, intelectuali); o mențiune specială trebuie să acordăm Formației de Fluierași, care de asemenea ființa pe lângă Cămin, formație care și-a câștigat în timp o reală notorietate în țară, prin repertoriul original care prelucra diferite melodii populare din Mărginimea Sibiului.

Din anul 1993 Căminul Cultural din Sadu se numește Ioan Inochentie Micu Klein.

II. Instituții din domeniul culturii

Muzeul Energetic Sadu I

În clădirea principală a Centralei hidroelectrice de mica putere Sadu I, la 19 septembrie 1996, cu ocazia aniversării unui secol de la punerea sa în funcțiune, a fost inaugurat Muzeul Energetic Sadu I, care cuprinde exponate din domeniul producerii, transportului și distribuției energiei electrice din zona Sibiului. Muzeul- un prețios lăcaș de istorie a electro-energeticii românești- este amenajat la etaj, în f cele trei săli sunt expuse obiecte care evocă istoricul Uzinei Electrice de la Sadu I: în prima sală, „Cronos”, se găsesc panouri reprezentând diferite faze ale construcției, inițiatorii, finanțatorii și constructorii (Carl Wolf, Partenie Cosma, Oskar von Miller), alături de utilaje, schițe, documente și acte, lămpi folosite la iluminatul public în primii ani ai secolului trecut, dar și exponate ce relevă idei de utilizarea curentului electric în diferite momente ale secolului XX (imagini surprinse din etape ale unor proiecte considerate drept îndrăznețe pentru perioada interbelică, cum ar fi tramvaiul electric de la Sibiu, utilizarea energiei electrice în agricultură, centrale telefonice, ceasuri electrice, ș.a.); sala a doua, intitulată „Vulcan”, ne introduce în atmosfera epocii, aici găsindu-se biroul directorului, birouri ale angajaților, echipamente de protecție și întreținere, un spațiu destinat instrumentelor utilizate în birourile de proiectare ale acelor timpuri, fotografiile de epocă; în fine, în cea de-a treia și ultima sală, „Hermes”, sunt etalate materiale care evocă amenajarea hidrocentralei Sadu V (planuri, proiecte, macheta în relief a văii, șantie

Casa memorială Dr. Ioan Piuaru Molnar (medic oculist, 1149-1815) – este situată pe strada cu același nume la numărul 4.rul, uzina).ostele locuințe ale personalului care își desfășurase activitatea în centrală. Ioan Piuaru-Molnar s-a născut în anul 1749 la Sadu, din părinții Ioan, preot ortodox și Patrasia (sau Pătrăsâia), într-o perioadă extrem de agitată, în care oficialitățile urmăreau ca prin toate mijloacele posibile să-i convertească pe românii ortodocși din Imperiu la catolicism, în ciuda împotrivirii, uneori violente, a acestora. Mișcarea contra uniației era condusă de clerul ortodox, printre care se număra chiar „popa Tunsu”, nimeni altul decât tatăl lui Ioan Molnar (am văzut mai sus care au fost motivele pentru care acesta a primit respectiva poreclă).

După ce a dobândit primele cunoștințe în satul natal, demonstrând încă din această perioadă un real apetit pentru învățatură, își va desăvârși pregătirea mai întâi la Sibiu (unde a și locuit o vreme împreună cu părinții săi), în școala coloniei aromâne, mai apoi la liceul săsesc de stat, unde învață germana, latina și maghiara și ale cărui cursuri le absolvă în 1767 sau 1768 .

Primii pași în meseria de oculist nu i-a făcut însă în școală, ci în afara ei, prin preajma anului 1770, după cum el însuși spunea într-un document redactat în 1776 .

Între 1773 și 1774 studiază la Viena, unde urmează cursurile Facultății de Medicină. Trece cu succes examenele finale și obține diploma și titlul de magistru oculist, care-i permitea să practice „oculistica” pe întreg teritoriul imperiului (24 octombrie 1774) .

Întors acasă, la Sadu, solicită și primește în anul 1776 numirea în funcția de medic al săracilor; această calitate îi aducea de-acum stabilitatea financiară, deoarece primea un salariu fix (250 de florini anual). În schimb, avea sarcina de a „instrui în mod sistematic chirurgia desemnați de comisia medicală a guvernului în arta operațiilor de ochi” .

Cariera îi este încununată în anul 1777, când obține rangului de protomedicus , mai exact de medic oculist al Marelui Principat al Transilvaniei , devenind primul român care ocupa acest post.

Recunoașterea oficială a cunoștințelor sale în domeniul medical și a faptului că era un foarte bun practician, au făcut ca la serviciile sale să apeleze nu numai membrii unora dintre cele mai importante familii nobiliare ungurești sau austriece din Imperiu sau Principat, ci și Alexandru Calimachi, domn al Moldovei, respectiv domnul muntean Alexandru Ipsilanti ; în egală măsură însă, i-a avut în vedere și pe oamenii simpli, în special pe minerii din Roșia Montană, Zlatna sau Săcărâmb .

În plan cultural activitatea sa se înscrie în spiritul enciclopedist al epocii, fiind deopotrivă autor, traducător, colaborator sau editor al unor opere de mare valoare, în domenii diferite. Ca autor de carte Molnar este cunoscut grație operei *Economia stupilor* acum întâi izvodită și dată de Ioan Molnar doftorul de ochi în marele Principat al Ardealului. Cu privilegiul împărăteștii și crăieștii măririi. În Viena, la Iosif de Kurtbek, împărătesc și crăiesc de curte a neuniților români și a sârbilor tipograf și vânzător de cărți. În anul 1785, retipărită în anul 1808 sub titlul *Povățuire cu praxis către sporirea stupilor*.

Lucrarea, apărută într-un moment în care apicultura suscita un interes deosebit (la 8 aprilie 1775 a fost chiar emisă o patentă imperială prin care crescătorii de albine erau scutiți de dări pe produsele lor), valorifica experiența autorului, dobândită în urma contactelor cu locuitorii din Sadu și cu cei din împrejurimile Sibiului .

În 1788 scoate gramatica germano-română cu titlul *Deutscher-walachische Sprachlehre. Verfasset von Johann Molnar Königliche Landes Augenarzt im Grossfürstenthum Siebenbürgen*, reeditată și ea în anii 1810 și 1823 în tipografia sibianului Martin Hochmeister, iar apoi o valoroasă scriere de pionierat în domeniul retoricii limbii române, intitulată *Retorică* adecă învățătura și întocmirea frumoasei cuvântări. Acum întâiu izvodită pe limba românească. Impodobită și întemeiată cu pildele vechilor filozofi și dascăli bisericești (Buda 1798) .

În calitate de coautor redactează lucrările *Dictionarium latino-valachico-germanico-hungaricum* și *Hronologia împăraților turcești* (ambele alături de un alt mare cărturar român al vremii, consătean cu el, Samuil Micu Clain), ultima rămasă din păcate în manuscris.

Ca traducător, Ioan Molnar este cunoscut pentru lucrarea lui Claude Francois Xavier Millot, *Elements d'histoire generale ancienne et moderne*, tradusă în limba română cu titlul *Istoria universală*, adecă de obște, care cuprinde în sine întâmplările veacurilor vechi (Buda, 1800).

Traduce, de asemenea, lucrări din domeniul medicinei; între ele o reținem pe cea dintâi (1793), cea a medicului luxemburghez Andreas Étienne, care îi era coleg la Cluj (*Methodus facillima et rustico commodissima pretio quoque levissimo luem veneream curandi*) (Metod adică învățătură prea leznea și proștilor foarte îndemânată și cu preț mai ușor a tămădui sfranțul), importantă mai ales prin faptul că, în opinia unor specialiști, este cel mai vechi manuscris medical în limba română cu autor cunoscut. S-a implicat și în presă, însă, din păcate, în acest domeniu a înregistrat un eșec total.

Nu la fel au stat lucrurile cu o altă inițiativă a sa, soldată cu un succes deplin: crearea catedrei de oftalmologie la Academia Claudiopolitană din Cluj. De comun acord cu guvernul Transilvaniei, Cancelaria aulică propunea, la 30 octombrie 1790, ca lui Ioan Molnar să i se acorde tot sprijinul în acest demers, extrem de util pentru „binele public”. Documentul care consfințea acest fapt, emis de Cancelaria aulică, se încheia astfel: „Este de la sine înțeles că I. Molnar trebuie încadrat între membrii Academiei și onorat cu titlul de profesor”. Prin urmare, Ioan Piuariu-Molnar este numit inter membra Academiae Claudiopolitanae, la 27 ianuarie 1791, debutând astfel ca profesor în activitatea didactică. Pentru întreaga sa activitate, Ioan Piuariu-Molnar a primit, la 21 martie 1792, titlul de nobil (de Müllersheim), cu toată împotrivirea guvernului.

În urma căsătoriei sale din anul 1783, cu Ana Regina Sebastian (din căsătoria respectivă au rezultat doi copii, botezați, în virtutea unor aranjamente încheiate chiar cu ocazia căsătoriei, în rituri diferite: băiatul, pe nume Iosif, ortodox, iar fata, Ioana, evanghelică – din păcate aceasta a decedat prematur, la vârsta de doar puțin peste un an). Cu acest prilej Molnar a dobândit case și terenuri în Sibiu, însă niciodată dreptul cetățean al acestuia, spre mâhnirea sa.

Deși reprezentant de marcă al iluminismului, el era totuși adeptul programului imperial de reforme structurale, început de Maria Tereza și continuat de Iosif al II-lea; cu alte cuvinte, se declara partizan al acțiunii într-un cadru legal, bine constituit. Dacă privim din această perspectivă, putem înțelege atitudinea lui față de răscoala țărănească de la 1784 („Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan”): credința lui era că românii răsculați sunt victimele unor erori de procedură, însă se arăta neîncrezător în mijloacele violente pe care moșii răsculați le-au ales pentru rezolvarea revendicărilor lor, în primul rând sociale, pe care le considera totuși, pe deplin justificate.

Totodată, Ioan Piuariu-Molnar rămâne în istorie și drept primul român transilvănean care a reușit să întemeieze o manufactură, cu toată opoziția breslei sibiene a postăvarilor – susținută de magistratul sibian – care-și vedea atinse interesele. În urma unor memorii către împăratul Francisc I, primește în cele din urmă privilegiul exclusiv prin care și-a putut înființa postăvăria din Sadu, începând cu data de 30 aprilie 1811, în apropierea terenului pe care se găsește fabrica de bere – În Seciu.

După moartea sa, Iosif, fiul, ofițer în armata imperială, nu a putut păstra manufactura, datorită carierei militare care îl împiedica să supravegheze producția – ca atare, aceasta este scoasă la licitație, în 16 martie 1827, fiind adjudecată, împreună cu trei terenuri din vatra comunei, de sașii din Cisnădie, de unde apoi a trecut în proprietatea firmei Zill.

La 16 martie 1815, Ioan Piuariu-Molnar a încetat din viață, fiind înmormântat în Biserica din Groapă din Sibiu, ctitorie a nașului său de căsătorie, negustorul sibian Hagi Pop.

III. Instituții din domeniul sănătății

În comuna Sadu funcționează următoarele unități medicale:

- un cabinet medical cu sală de tratamente, deservit de un medic de familie cu o asistentă medicală, situat în incinta Complexului Comercial, imobil care a intrat în posesia Comunei Sadu la data de 08.01.2010 prin cumpărarea acestuia de la Cooperativa de Consum Sadu-Consumcoop Sadu-Societate Cooperativă.
- un cabinet stomatologic situat în incinta Centrului Medico-Social "Dr. Ioan Piuariu Molnar".

IV. Instituții din domeniul asistenței sociale

Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS) este organizat și funcționează ca serviciu public, fără personalitate juridică, în cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Sadu, având regim de compartiment. A fost acreditat ca furnizor de servicii sociale conform reglementarilor legale în vigoare la data de 9 mai 2007 de către Comisia de Acreditare a Serviciilor Sociale Sibiu. Ulterior prin certificatul de acreditare sr. AF nr. 005821 /15.01.2019 emis de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, furnizorul – Primăria comunei Sadu - Compartimentul de Asistența Socială este autorizat să acorde servicii sociale pe perioada nedeterminată.

Serviciile sociale acordate de CAS- Sadu sunt servicii de interes general și se organizează în forme diverse în funcție de specificul activităților derulate de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

În cadrul Compartimentului de Asistența Socială măsurile se realizează consecvent și cu prioritate în favoarea persoanelor și familiilor în dificultate sau susceptibile de a deveni social-dependente, pentru prevenirea sau ameliorarea situației de dificultate și atenuarea consecințelor acesteia, precum și menținerea unui nivel decent de viață al persoanei sau familiei, prin acordarea unui sprijin suplimentar constant în beneficii și servicii sociale primare. Acestea reprezintă ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și a celor speciale, individuale, familiale, în vederea prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială și creștere a incluziunii sociale.

Toate aceste măsuri sunt centrate pe respectarea interesului major al persoanei /familiei, respectarea libertăților proprii, dreptul la opinie și liberă alegere a măsurii sociale potrivită fiecărui caz.

În vederea facilitării accesului la aceste măsuri, în desfășurarea activității compartimentului se pune accent pe dezvoltarea, serviciilor de informare și centralizare a informațiilor privind obiectivele sociale la care poate apela, dar în același timp dezvoltarea unei relații nu numai informaționale cu cetățeanul, ci și stimulativă și participativă.

VI. Instituții în domeniul tineretului și sportului

La nivelul comunei Sadu a fost înființată prin Hotărârea Consiliului Local Sadu nr. 46/2008 Asociația Sportivă „Prejba” Sadu, ca structură sportivă fără personalitate juridică, în subordinea Consiliului Local al comunei Sadu.

Principalele funcțiuni economice, capacități de producție diversificate din sectorul secundar și terțiar, precum și din agricultură

Agricultura – Din cele mai vechi timpuri locuitorii comunei Sadu s-au ocupat de cultivarea pamantului si cresterea animalelor. Suprafata disponibila si tehnologiile utilizate au dat dimensiuni acestei activitati si au constituit sursa de existenta a locuitorilor in cursul veacurilor.

Suprafata agricola a comunei Sadu este in prezent de 2.099 ha din care, teren arabil 399 ha, fanete 963 ha, pasuni naturale 703 ha, iar diferenta de 34 ha este acoperita de gradinile cu pomi fructiferi si vita de vie. Agricultura se practica in exploatații agricole familiale cu sau fara personalitate juridica, in suprafata medie de 2-3 ha. Până in anul 2000, agricultura se practica pe parcele mici (unele având până la 1000 mp) si foarte raspandite, dupa acest an exista o tendinta de unificare a acestor parcele în suprafete mai mari, transformand exloatațiile agricole familiale în unele de dimensiuni medii si mari. Lucrarile solului sunt efectuate cu utilaje mecanice si atelaje trase de animale.

Productiile agricole – sunt limitate de calitatea solului. Principalele culturi sunt cerealele pentru boabe (grau, porumb, orzoaica) 140 ha, radacinoase (cartofi, sfecla) 68 ha, legume 5 ha, plante de nutret (pentru fan si masa verde, trifoi, lucerna,) 191 ha si un numar de 12.500 pomi fructiferi pe rod.

Producatori Agricoli

DENUMIRE Numele si prenumele	ADRESA	OBIECT DE ACTIVITATE
VESTEMEAN CONSTANTIN -ION	SADU, STR. S.M. KLEIN, NR. 1, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
HANEA DUMITRU	SADU, STR. P.S.S. POPOVICI 8, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
HAMBASAN GHEORGHE	SADU, STR. CAMINULUI, NR. 5, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
BARB IOAN	SADU, NR. 452, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
SAVOIU CONSTANTIN	STR. LIVEZII, NR. 8, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
FOFICAS IOAN	SADU, STR. LIVEZII, NR. 12, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui

CIMPOCA ANA	SADU, STR. PRUNDULUI, NR. 7, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
VOINICA LIVIA-MIOARA	STR. BISERICII., NR. 3, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
CHIRCA COSMIN CONSTANTIN	SADU, STR. I.M, KLEIN, NR 33, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
BOLATA EUGENIA	SADU, STR. I.M. KLEIN, NR. 20, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
SANDRU DUMITRU	SADU, P.S.S POPOVICI, NR. 11, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
FOFICAS ION	SADU, STR. LIVEZII, NR. 16, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
VESTEMEAN ILIE	SADU, STR. PREJBEI, NR. 12, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
IVAN ILEANA	SADU, STR, CAMPULUI, NR. 5, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
MUNTEAN LIVIU	SADU, STR. FABRICII, NR. 14, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
ROTARESCU ELENA	SADU, STR. LIVEZII, NR. 10, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
SANDRU NICOLAE	SADU, STR. TALMACIULUI, NR. 30, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
STANOVICI ILIE	SADU, STR. O. GOGA, NR, 7, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
VOINICA DUMITRU ADRIAN	SADU, STR. BISERICII, NR. 3, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
BUNEA CONSTANTIN	SADU, STR. I.P. MOLNAR, NR. 5, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui

MUNTEAN LIVIU MIHAI	SADU, STR. PRUNDULUI, NR. 14, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
DANCANET IOAN	SADU, STR. I.P. MOLNAR NR. 8, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui
BUNEA DORIN	SADU, STR. I.P. MOLNAR, NR. 20, JUD. SIBIU	Agricultura Cresterea pasarilor
STOICA ILIE CONSTANTIN	SADU, STR. D. Bunea, NR. 9, JUD. SIBIU	Cresterea animalelor Prelucarea laptelui

Sectorul hidroenergetic, reprezentat de către Hidroelectrică S.A. prin cele două hidrocentrale de la Sadu I și II, care asigură 24 locuri de muncă.

Centrala hidroelectrică de mică putere Sadu I, situată pe valea râului Sadu, este cea mai veche centrală aflată în operare în România. A fost construită pe baza documentațiilor întocmite de proiectantul Oskar von Miller. Punerea în funcțiune a centralei a avut loc în 16 decembrie 1896. Energia electrică produsă a asigurat electrificarea primei localități rurale din țară – comuna Sadu, ulterior fiind alimentate din centrală și localitățile Cislădie și Sibiu.

Din Sadu se pot face excursii pe pitoreasca vale a Sadului, spre Gatul Berbecului, lacul Negoveanu și de acolo spre Paltinis sau spre valea frumoasei. Cabane montane: valea Sadului (550 m altitudine

În sectorul alimentare cu apă amintim punctul de lucru Sadu al operatorului economic S.C. Apă-Canal S.A. Sibiu cu un număr de 11 angajați.

Amintim, de asemenea existența câtorva ateliere de prelucrare a lemnului, precum și a unui atelier de prelucrare a laptelui.

Pe raza administrativ-teritorială a comunei Sadu își desfășoară activitatea un număr de 53 societăți comerciale și un număr de 3 I.F. și 3 P.F., 8 P.F.A., 9 I.I.

Comerțul se află în continuă creștere, în prezent în comuna Sadu existând un număr de 8 unități, care au 24 angajați și o farmacie cu 2 angajați.

Inventarul bunurilor aflate în patrimoniul Comunei Sadu

I. Inventarul bunurilor imobile din domeniul public al Comunei Sadu

Categorie	Denumire mijloc fix	Data document de provenienta	Valoare de inventar
Domeniul public	STATIA EPURARE -Platfore.alei, imprejmuire	01.10.2010	104517.49
Domeniul public	PIATA AGROALIMENTARA	01.06.2002	10800.00
Domeniul public	STRADA IZVORULUI CF 102091 1277 mp	01.01.1920	6156.50
Domeniul public	POD BETON ARMAT D.BUNEA	01.11.1996	161882.00
Domeniul public	STRADA PR.GHEORGHE BOOREL CF 102158(634mp)	01.01.1920	151727.00
Domeniul public	STRAZI LOT V STRADA I.P.MOLNAR CF 102183	01.01.1920	16473.56
Domeniul public	STRADA CURATELE CF 102379 (5359 mp)	01.01.1920	142513.96
Domeniul public	STRADA TURISMULUI CF 102424(21658mp),102423(305mp)	01.01.1920	442561.22
Domeniul public	DRUM DE HOTAR CURATELE	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	STRADA CAPATANII CF 102388 92401mp)	01.01.1945	55522.37
Domeniul public	DRUM HOTAR TALMACIU	01.01.1930	3000.00
Domeniul public	DRUM HOTAR TOCILE	01.01.1945	3000.00
Domeniul public	STRADA LAZITURI CF 102382 (1580 mp)	01.01.1930	42017.55
Domeniul public	DRUM HOTAR SOLOMOANE	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	DRUM AGRICOL CALEA TARINII comuna SADU judetul SIBIU	01.01.1920	226807.00
Domeniul public	DRUM HOTAR SARATA	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	DRUM HOTAR DEASUPRA MALULUI	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	DRUM HOTAR DUMBRAVA	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	DRUM HOTAR DRANGURI	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	DRUM HOTAR PRIPON- V.DANCATA	01.01.1920	120976.00
Domeniul public	DRUM HOTAR RAPA	01.01.1920	3000.00
Domeniul public	POD BETON FABRICII	01.01.1975	23500.00

Domeniul public	POD BETON ARMAT I.M.KLEIN	01.01.1975	21368.00
Domeniul public	CLADIRE STATIE INTERMEDIARA	01.01.1980	6948.00
Domeniul public	CLADIRE GRADINITA str. IM Klein nr.2(gradinita 211961,71 lei)	01.02.1920	211961.89
Domeniul public	FANTANA 112	01.01.1975	3000.00
Domeniul public	TROTUARE ST+DR STRADA TALMACIULUI	30.11.2012	196717.44
Domeniul public	PADURE MASA LEMNOASA	30.09.2012	80796127.02
Domeniul public	FANTANA 44	01.01.1975	3000.00
Domeniul public	CENTRU SOCIO-MEDICAL CLADIRE DISPENSAR UMAN SI LOCUINTA	01.01.1975	311501.00
Domeniul public	CLADIRE FARMACIE VETERINARA	01.01.1975	14868.00
Domeniul public	TEREN CUTRE CENTRU SOCIO-MEDICAL CF 100550 (990mp)	01.01.1975	15265.50
Domeniul public	TEREN CURTE DISPENSAR VETER.	01.01.1960	15218.00
Domeniul public	TEREN CURTE POST POLITIE CF 101380 (349 mp)	01.01.1920	9874.00
Domeniul public	CURTE CAMIN CULTURAL pavaj	01.01.1980	35100.00
Domeniul public	CLADIRE REMIZA PSI	01.01.1980	27207.00
Domeniul public	CURTE PRIMARIE pavaj	01.01.1950	23960.00
Domeniul public	CLADIRE MOARA	01.01.1950	68971.00
Domeniul public	TEREN BAZA SPORTIVA (3100 MP)	01.01.2008	60451.00
Domeniul public	CRUCE PIATRA SI CARAMIDA	01.01.1950	2500.00
Domeniul public	MONUMENTUL EROILOR+GARD METALIC	30.11.2007	75328.00
Domeniul public	CONDUCTA ALIMENTARE GAZ	31.12.1995	41450.00
Domeniul public	STATIE SRM	01.01.1995	75560.12
Domeniul public	RETELE DISTRIBUTIE GAZ	01.01.1995	24678.00
Domeniul public	BRANSAMENTE GAZ	01.01.1995	10729.00
Domeniul public	DRUM ACCES ROMII	01.01.2005	421236.00
Domeniul public	TEREN REZERVOR INMAGAZINARE CF 102421 736 mp	01.11.2018	6918.00
Domeniul public	CLADIRE POST POLITIE SI LOCUINTA	01.01.1920	139107.00
Domeniul public	RETEA ALIMENTARE APA PEHD COM SADU (12071 ml)	01.01.2009	1888613.09
Domeniul public	TEREN -STRADA CAMINULUI CF 101603 911 mp	27.10.2013	4099.50
Domeniul public	CLADIRE PRIMARIE	01.01.1950	1055855.00

Domeniul public	TEREN PASUNE IMPADURITA	30.09.2012	52156000.00
Domeniul public	CLADIRE SCOALA str. IM Klein nr.3 (sc mare 754453,58+ caldire mica 228135,40+sala gimna24216)	01.01.1920	1006805.24
Domeniul public	STATIA DE POMPARE 2 str. Abatorului	31.12.2010	43022.40
Domeniul public	STATIA DE POMPARE 1 str. Raului	31.12.2010	51506.00
Domeniul public	SISTEM DE ILUMINAT PUB SADU (195 corpuri)	31.10.2012	69402.00
Domeniul public	COMPL. SISTEM CLASIC DE PROD APA CALDA DE CONSUM CU SIST CARE UTILIZEAZA ENERGIA SOLARA SI CARE CONDOC LA IMBUNATATIREA CALITATII AERULUI, APEI SI SOLULUI LA OB SEDIUL PRIMARIE	10.10.2011	194218.69
Domeniul public	RETEA CANALIZARE PVC SADU (9898 ml)	31.12.2010	3175549.60
Domeniul public	STRADA TOCILELE DE SUS CF 102427 (6332 mp) DC 63	30.09.2011	193647.73
Domeniul public	COMPL. SISTEM CLASIC DE PROD APA CALDA DE CONSUM CU SIST CARE UTILIZEAZA ENERGIA SOLARA SI CARE CONDOC LA IMBUNATATIREA CALITATII AERULUI, APEI SI SOLULUI LA OB GRADINITA SADU	10.10.2011	158582.41
Domeniul public	STRADA VISINILOR CF 102298 (1818mp)	31.12.2011	18427.50
Domeniul public	TEREN -STRADA PRUNDULUI CF 101605 2379 mp	27.10.2013	10705.50
Domeniul public	CRUCE DIN CARAMIDA 84	01.01.1950	12244.00
Domeniul public	PARC DE JOACA PT COPII	01.09.2006	36821.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER JUVART	03.04.2006	5332610.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER SADU-PRIBOI (COSORATA)	03.04.2006	28000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER PREJBA	03.04.2006	32000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER PR. NEAMTULUI	03.04.2006	10000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER MANCUT	03.04.2006	8000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER MANC	03.04.2006	27000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER PR. CAILOR	03.04.2006	12000.00
Domeniul public	DRUM FORESTIER PARAU SULITA DRAGANEASA	03.04.2006	3000.00
Domeniul public	ZID SPRIJIN RAU SADU 2073	30.04.2006	3530.00
Domeniul public	ZID SPRIJIN RAU SADU 2174	30.04.2006	3742.00
Domeniul public	ZID SPRIJIN RAU SADU 2175	30.04.2006	15000.00

Domeniul public	ZID SPRIJIN RAU SADU 2053	30.04.2006	40030.00
Domeniul public	CLADIRE CAMIN CULTURAL	01.01.1960	510837.52
Domeniul public	RETELE SECUNDARE ALIMENTARE CU APA BRANSAMENTE PUBLICE	30.11.2012	615482.55
Domeniul public	RETEA PRINCIPALA A. APA TOCILE	31.12.2008	96449.00
Domeniul public	RETEA CANAL PLUVIAL COM SADU	01.01.2009	53112.00
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34
Domeniul public	BRANSAMENTE PUBLICE DE CANALIZARE	30.09.2015	796.34

Domeniul public	CONDUCTA PRINCIPALA ADUCTIUNE APA POTABILA TOCILE	01.11.2018	961638.42
Domeniul public	STATIE DE POMPARE APA POTABILA TOCILE	01.11.2018	208590.95
Domeniul public	REZERVOR DE INMAGAZINARE APA POTABILA TOCILE	01.11.2018	379733.41
Domeniul public	STATIE DE CLORINARE APA POTABILA TOCILE	01.11.2018	137157.93
Domeniul public	SISTEM DE ILUMINAT PUB TOCILE (116 corpuri)	31.12.2008	64240.00
Domeniul public	COMPL. SISTEM CLASIC DE PROD APA CALDA DE CONSUM CU SIST CARE UTILIZEAZA ENERGIA SOLARA SI CARE CONDOC LA IMBUNATATIREA CALITATII AEERULUI, APEI SI SOLULUI LA OB CAMIN CULTURAL	10.10.2011	98753.84
Domeniul public	ANEXA PRIMARIE -BIBLIOTECA	22.12.2009	55360.51
Domeniul public	TEREN - STRADA IM KLEIN CF 101601 2005 mp	27.10.2013	9022.50
Domeniul public	CLADIRE BRUTARIE	01.06.1950	36842.00
Domeniul public	CLADIRE CASERIE (APA)	31.12.2008	13800.00
Domeniul public	CLADIRE APARTAMENT SOCIAL 1	31.12.2008	58790.00
Domeniul public	CLADIRE APARTAMENT SOCIAL 2	31.12.2008	38678.00
Domeniul public	COMPL. SISTEM CLASIC DE PROD APA CALDA DE CONSUM CU SIST CARE UTILIZEAZA ENERGIA SOLARA SI CARE CONDOC LA IMBUNATATIREA CALITATII AEERULUI, APEI SI SOLULUI LA OB SCOALA GENERALA	10.10.2011	73684.31
Domeniul public	STATIE DE EPURARE A APEI str. Talmaciului	01.11.2010	1806519.30
Domeniul public	CLADIRE COMPLEX	31.12.2009	417617.00
Domeniul public	STATIE DE TRATAREA APEI SADU str. Uzinei	01.11.2010	1735190.53
Domeniul public	TEREN STATIE DE TRATARE A APEI CF 101422 SADU nr.top 101422 1204 mp	01.10.2013	9410.00
Domeniul public	STATII HIDROFOR RETEA ALIM CU APA	19.12.2014	43417.50
Domeniul public	STATII HIDROFOR RETEA ALIM CU APA	19.12.2014	43417.50
Domeniul public	RETEA ALIM APA VALEA MORII	06.12.2013	5001.14
Domeniul public	STRADA VAIL CF 102386 (5915 mp)	30.09.2015	118941.31
Domeniul public	STRADA GLADIOLELOR CF 102418 (1458mp)	30.09.2015	44589.13
Domeniul public	PIATA CENTRALA CF 101601,101603,101605	05.04.2016	1428421.00

Domeniul public	SISTEM DE ILUMINAT PUBLIC INTELIGENT (45 corpuri pe DJ106 C ,DJ 105 G)	30.11.2016	99900.00
Domeniul public	REGULARIZARE CURS APA,CONSOLIDARE SI STABILIZARE TEREN VALEA MORII	13.09.2017	94974.77
Domeniul public	PODET STR. FAUSORII L=10 M	12.05.2017	33000.00
Domeniul public	PODET STR TURISMULUI L=6M	12.05.2017	20129.40
Domeniul public	CONDUCTA SECUNDARA ADUCTIUNE APA POTABILA TOCILE	31.10.2017	263819.63
Domeniul public	TEREN CURTE SCOALA (TOP 528-681 mp+top526/1/1, 526/1/2-919 mp,top 527/1, 527/2- 200mp)	02.10.2017	82800.00
Domeniul public	TEREN CURTE GRADINITA CF 101366 (349 mp)	02.10.2017	16054.00
Domeniul public	TEREN STATIE EPURARE CF 101795 (2068mp)	01.11.2010	18233.00
Domeniul public	STATIA TRATARE - platforme,alei, imprejmuire	01.11.2013	172008.55
Domeniul public	STRADA CETATII CF 102379(5359 mp)	05.12.2017	49302.80
Domeniul public	STRADA DEALUL LUI GRIGORE CF 102387(5671 mp)	05.12.2017	114034.86
Domeniul public	STRADA FAGULUI CF 102425 (2291 mp)	05.12.2017	60925.45
Domeniul public	STRADA LACULUI CF 102381 (9123 mp)	05.12.2017	159520.98
Domeniul public	STRADA LILIIACULUI CF 102389 (3215 mp)	05.12.2017	74345.86
Domeniul public	STRADA MAGURII CF 102421 (4872 mp)	05.12.2017	97968.23
Domeniul public	STRADA MESTEACANULUI CF 102385 (960 mp)	05.12.2017	16786.16
Domeniul public	STRADA NARCISELOR CF 102384 (1098 MP)	05.12.2017	29199.54
Domeniul public	STRADA POLIGONULUI CF 102383 (1387 mp)	05.12.2017	36885.03
Domeniul public	STRADA STEJARULUI CF 102426 (8218 mp)	05.12.2017	251326.12
Domeniul public	STRADA TOCILELE DE JOS CF 102422 (3761 mp)	05.12.2017	86971.94
Domeniul public	STRADA TUFARII CF 102380 (3735 mp)	05.12.2017	75104.95
Domeniul public	DRUM HOTAR FAUSOARA	31.12.1920	3000.00
Domeniul public	IMOBIL SCOALA CF 100364	31.07.2019	550000.00
Domeniul public	Sistem iluminat public inteligent Comuna Sadu, Judetul Sibiu	31.12.2019	378352.25
Domeniul public	STRAZI LOT VI TOCILITEI, CIRELUI, NUCULUI	17.12.2019	425455.19
Domeniul public	STRAZI LOT I PRUNDULUI, PODULUI, CIMITIRULUI, MONUMENTULUI, OCTAVIAN GOGA	31.12.2019	1603512.41
Domeniul public	STRAZI LOT II CAMINULUI, MORII, FABRICII. RAULUI, SM	31.12.2019	2654999.03

Domeniul public	KLEIN, IOAN SAVOIU, SCOLII, BISERICII, SCURTA, CINDRELULUI STRAZI LOT III PR SS POPOVICI, PICUIULUI, GRUIETULUI, CENTRALA, LIBERTATII, GALITEI, LIVEZII, BALATRUCULUI, MERILOR, PR D BUNEA, ABATORULUI	31.12.2019	2916804.20
Domeniul public	STRAZI LOT IV CAMPULUI, VIILOR, TRANDAFIRILOR, CRINULUI, DEALULUI, FAUSORII	31.12.2019	1390089.57
			170.649.800,

II. Inventarul bunurilor imobile din domeniul privat al Comunei Sadu

Categorie	Denumire mijloc fix	Data document de provenienta	Valoare de inventar
Domeniul privat	SCALDATOARE OII	04.05.2003	3600.00
Domeniul privat	PASUNE MUMA 70 ha	01.01.1920	96180.00
Domeniul privat	PASUNE PREJBA 104 ha	01.01.1920	142896.00
Domeniul privat	PASUNE VACA 59 ha	01.01.1920	81066.00
Domeniul privat	PASUNE SULITA 41,7 ha	01.01.1920	56334.00
Domeniul privat	PASUNE OANCEA 37 ha	01.01.1920	50838.00
Domeniul privat	PASUNE MASCA 84 ha	01.01.1920	115416.00
Domeniul privat	PASUNE BRANEASA 115 ha	01.01.1920	158010.00
Domeniul privat	PASUNE DUDURUG 185 ha	01.01.1920	254190.00
Domeniul privat	PASUNE CURATELE 214 ha	01.01.1920	261836.00
Domeniul privat	PASUNE PE RAU IN SUS 223 ha	01.01.1920	287807.00
Domeniul privat	LOT ZOOTEHNIC top 3766 28 ha	01.01.1920	166278.00
Domeniul privat	TEREN CAMIN CULTURAL VECHI	01.01.1920	5900.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""MUMA""	01.02.1970	5000.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""PREJBA""	01.01.1970	25937.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""VACA""	01.01.1970	5000.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""OANCEA""	01.01.1970	10000.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""MASCA""	01.01.1970	36474.00
Domeniul privat	"STANA DIN LEMN ""BRANEASA ""	01.01.1970	40000.00

Domeniul privat	"STANA DIN LEMN""DUDURUG""	01.01.1970	5000.00
Domeniul privat	PROGRAME- SOFT	01.01.2003	2500.00
Domeniul privat	AUTOSPECIALA PSI DAF	01.06.1995	7200.00
Domeniul privat	BOILER	24.04.2013	2765.99
Domeniul privat	TRACTOR	01.02.2005	49005.00
Domeniul privat	DOCUMENTATIE PUG	01.12.2007	103334.07
Domeniul privat	PUZ VALEA MORII	01.11.2010	186746.24
Domeniul privat	"CALCULATOR PRODISIMA ""IMPOZ""	01.01.2004	3345.00
Domeniul privat	CALCULATOR ATHLON	01.06.2004	5301.00
Domeniul privat	FOND DE CARTE	01.06.1999	15838.00
Domeniul privat	TEREN STATIE POMPA RIPA (1858 mp) CF 101109	01.01.1920	17375.00
Domeniul privat	TEREN PEPINIERA VI PLAIULUI 1 CF 4366/1/1/1-4 ()7767 mp	01.03.2007	40500.00
Domeniul privat	TEREN REMIZA PSI CF 101120(911 mp)	01.01.1920	17975.00
Domeniul privat	MULTIFUNCTIONAL OKI MC873	28.06.2019	8306.20
Domeniul privat	CALCULATOR INTEL CANYON	15.11.2013	3024.00
Domeniul privat	RAFTURI ARHIVA	01.12.2009	7992.96
Domeniul privat	GENERATOR ENERGIE	27.04.2012	4448.50
Domeniul privat	SISTEM SUPRAVEGHERE VIDEO POST POLITIE	09.11.2011	9000.00
Domeniul privat	Teren STR Uzinei nr. 40, 777 mp, nr. cad 102340	08.02.2018	18065.00
Domeniul privat	Cladire str. Uzinei nr. 40, Nr. cad 102340	08.02.2018	80943.00
Domeniul privat	UTILAJ PT MATURAT SI ASPIRAT STRADAL	25.10.2018	34114.44
Domeniul privat	COSITOARE TIP MULAG PENTRU ACOSTAMENT AUTOUTILITARA	25.10.2018	32527.46
Domeniul privat		04.09.2018	24500.00
Domeniul privat	REMORCA PENTRU AUTOUTILITARA	01.10.2018	5500.00
Domeniul privat	SISTEM CORTINA (FATA + LATERAL)	18.07.2019	44030.00
Domeniul privat	TEREN CF 100863, TOP 4366/1/1/1/1/1/3(379 MP)	28.06.2013	53716.50
Domeniul privat	TEREN CF 100864, TOP 4366/1/1/1/1/1/4 (3090 MP)	28.06.2013	41715.00
Domeniul privat	CAMERA FRIGORIFICA	24.05.2012	22591.44
Domeniul privat	INCALZIRE CENTRALA LEMNE PSI	11.12.2015	7800.00
Domeniul privat	AUTOSPECIALA GUNOIERA MAN	24.05.2012	67700.00

Domeniul privat	CALCULATOR LG CONTABIL	01.04.2006	2580.00
Domeniul privat	PASUNE FATA GALITEI	01.01.1932	42266.00
Domeniul privat	INSTALATII INCALZIRE AP.SOC. 1	01.11.2006	7500.00
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATII AER CONDITIONAT	01.04.2004	2028.38
Domeniul privat	INSTALATIE SONORIZARE	01.04.2005	9150.00
Domeniul privat	RAMA CU PLITE FONTA	01.05.2005	2700.00
Domeniul privat	TEREN COMPLEX SI COFETARIE CF 101318 (1239mp), 101252 (169mp)	04.04.2006	14387.50
Domeniul privat	TEREN FANAT CF 102148 (2360mp)	30.06.2006	7032.00
Domeniul privat	TEREN PEPINIERA VI PLAIULI 2 CF 4366/1/1/1/2 (8324 mp)	01.03.2007	13500.00
Domeniul privat	TEREN TOP 4511/1/3/10-4512/1/3/10-4513/1/3/10	01.09.2007	9853.00
Domeniul privat	CALCULATOR PENTIUM DUAL	31.12.2008	2765.56
Domeniul privat	CALCULATOR PENTIUM DUAL	31.12.2008	2765.56
Domeniul privat	CALCULATOR PENTIUM DUAL	31.12.2008	2765.56
Domeniul privat	APARAT SUDURA	01.09.2007	5100.00
Domeniul privat	"TEREN ACTIVITATI ECONOMICE ""LA MAL""(2282 MP)"	01.01.2008	44500.00
Domeniul privat	TEREN LA MAL 5113 MP	01.01.1920	25467.00
Domeniul privat	GRUP ELECTROGEN SDMO J66KVA	28.06.2019	70150.50
Domeniul privat	SISTEM DE DISCUTII WIRELESS PROEL DWS KIT	28.06.2019	4172.50
Domeniul privat	VIDEOPROIECTOR EH334	28.06.2019	4873.05
Domeniul privat	TELEVIZOR LED SAMSUNG 65NUT7102	28.06.2019	4587.45
Domeniul privat	LAPTOP CU SISTEM DE OPERARE HP PROBOOK 470 G5	28.06.2019	4794.51
Domeniul privat	CENTRALA TELEFONICA AUTOMATA	01.02.2012	3076.08

Domeniul privat	MARMITA 200 L	24.11.2015	26744.72
Domeniul privat	MARMITA 150 L	24.11.2015	19625.50
Domeniul privat	SISTEM SUPRAVEGHERE VIDEO DOM PUBLIC	24.11.2015	141126.35
Domeniul privat	INCALZIRE CENTRALA CAMIN	16.12.2008	105158.20
Domeniul privat	SISTEM SUPRAVEGHERE VIDEO PRIMARIE	03.04.2009	12989.44
Domeniul privat	CEAS DIGITAL	24.12.2009	3164.73
Domeniul privat	INCALZIRE CENTRALA ANEXA PRIMARIE	31.12.2009	23284.00
Domeniul privat	CALCULATOR SIEMNS	31.07.2008	3822.28
Domeniul privat	CALCULATOR IMPOZITE SI TAXE	24.04.2013	3500.00
Domeniul privat	LCD TV	31.12.2008	2500.00
Domeniul privat	SOBE GATIT	31.12.2008	21840.00
Domeniul privat	SOBE GATIT	31.12.2008	21840.00
Domeniul privat	SISTEM ANTIEFRACTIE BIBLIOTECA	01.05.2010	7023.14
Domeniul privat	ARAGAZ 6 ARZATOARE STAR	24.06.2010	7765.00
Domeniul privat	SOBA DE GATIT CU 8 OCHIURI	24.06.2010	28500.00
Domeniul privat	TEREN CF 101356, TOP 4366/1/1/1/1/1/2/5 (3092 MP)	28.06.2013	41742.00
Domeniul privat	TEREN CF 101352, TOP 4366/1/1/1/1/1/2/10 (40720 MP)	28.06.2013	549720.00
Domeniul privat	TEREN CF 101355, TOP 4366/1/1/1/1/1/2/6(8127 MP)	28.06.2013	109714.50
Domeniul privat	TEREN CF 100003, TOP 4366/1/1/1/1/1/2/8 (9635 MP)	28.06.2013	130072.50
Domeniul privat	CALCULATOR POSDRU83/5.2/S/55328	09.08.2013	3293.44
Domeniul privat	PUZ TOCILE	13.12.2013	72205.20
Domeniul privat	BULDOESCAVATOR JCB 3CY galben	24.12.2015	167446.33
Domeniul privat	CENTRALA TERMICA ELECTRICA	29.10.2013	2590.00
Domeniul privat	LAPTOP PACKARD BELL 15 6HD	15.11.2013	3537.99
Domeniul privat	MASINA DE SPALAT VASE S	22.11.2017	4900.00
Domeniul privat	INCALZIRE CENTRALA CAMIN SALA MICA	14.02.2014	51084.56
Domeniul privat	CLADIRE CF 100252 SADU	19.12.2014	70000.00
Domeniul privat	CALCULATOR SISTEM TNT B I 7-4790 secretar	30.07.2015	3740.00
Domeniul privat	CALCULATOR SISTEM TNT B I 7-4790 conta	30.07.2015	4061.00
Domeniul privat	DACIA DUSTER	30.07.2015	81055.02

Domeniul privat	INFO CHIOSC	24.06.2015	12975.00
Domeniul privat	INFO CHIOSC	24.06.2015	12975.00
Domeniul privat	INFO CHIOSC	24.06.2015	12975.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	RASTEL 6 BICICLETE	05.08.2015	745.00
Domeniul privat	FILIGORIE PENTRU POPAS	05.08.2015	17611.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00

Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	SAGETI INDICATOARE	05.08.2015	109.00
Domeniul privat	PANOURI TRASEU TEMATIC	05.08.2015	564.68
Domeniul privat	PANOURI TRASEU TEMATIC	05.08.2015	564.68
Domeniul privat	PANOURI TRASEU TEMATIC	05.08.2015	564.68

Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	COSTUM POPULAR MARAMURES (pereche fata +baiat)	28.09.2015	4724.38
Domeniul privat	CUPTOR ELECTRIC	24.11.2015	16043.47
Domeniul privat	MASINA SPALAT VASE	24.11.2015	20950.15
Domeniul privat	INCALZIRE CENTRALA GAZ COMPLEX COM	11.12.2015	9598.20
Domeniul privat	ARCADA ILUMINAT FESTIV	11.12.2015	3557.67
Domeniul privat	ARCADA ILUMINAT FESTIV	11.12.2015	3557.67
Domeniul privat	ARCADA ILUMINAT FESTIV	11.12.2015	3557.67
Domeniul privat	AUTOUTILITARA VW TS	04.09.2018	24500.00
Domeniul privat	CAMERA FRIGORIFICA N	07.07.2016	19340.04
Domeniul privat	CALCULATOARE I 5	22.09.2016	2982.67
Domeniul privat	CALCULATOARE I 5	22.09.2016	2982.67
Domeniul privat	CALCULATOARE I 5	22.09.2016	2982.67
Domeniul privat	STANA DIN LEMN MUMA II	01.09.2016	40000.00
Domeniul privat	STANA DIN LEMN SULITA	01.09.2016	30000.00
Domeniul privat	STANA DIN LEMN BRANEASA II	01.09.2016	30000.00

Domeniul privat	UNIMOG	26.10.2017	136785.00
Domeniul privat	SISTEM INREGISTRARE VIDEO, ECHIPAMENT SECURITATE	12.06.2017	16017.54
Domeniul privat	CAMIN CULTURAL LITERE VOLUMETRICE	05.12.2017	6838.93
Domeniul privat	TEREN VALEA PLAIULUI TOP 4366/1/1/1/1/2 (4042 MP) NEAGOE E	05.12.2017	18595.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS top 2100/2/1/1 (805 mp) Lac C	05.12.2017	3700.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2101/2/1/2 (514 MP)Vestemean N	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/3 (691 MP) Popa Ioan	05.12.2017	3200.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/4 (277 MP) Popa Ioan dr	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/5 (273 mp) Cristea Doru	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/6 (388 MP)David Victor	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/7 (586 MP) Botarel D	05.12.2017	2700.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/8 (731 MP) Marinovici A	05.12.2017	3400.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/9 (750 MP) Bratilesco I	05.12.2017	3500.00
Domeniul privat	TEREN str. TOCILELE DE SUS TOP 2100/2/1/10 (673 MP) Achim M	05.12.2017	3100.00
Domeniul privat	TEREN str. DEALULUI TOP 696/7/10(565 MP) Vestemean D	05.12.2017	2600.00
Domeniul privat	TEREN str. UZINEI TOP 4523/7 (734 mp)	05.12.2017	3400.00
Domeniul privat	TEREN CARIERA top 4366/1/1/2 (451 mp), top 4366/1/1/3 (155 mp) Lot Sad	05.12.2017	5575.00
Domeniul privat	TEREN STATIE POMPARE str. ABATORULUI (10MP)	05.12.2017	3000.00
Domeniul privat	TEREN STATIE POMPARE str. RAULUI CF 101907 (10 MP)	05.12.2017	3000.00
Domeniul privat	TEREN HIDROFORI str. DEALULUI CF 101908 (4 mp)	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	TEREN HIDROFORI str. NUCULUI CF 101906 (5MP)	05.12.2017	2500.00
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15

Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	COSTUM POPULAR SIBIU (pereche fata + baiat)	28.09.2015	3700.15
Domeniul privat	SOLUTIE GEOSPATIALA GIS	02.05.2019	36814.50
Domeniul privat	SISTEM INTEGRAT DE GESTIUNE A INTERACTIUNII CU CETATENII	02.05.2019	46646.98
Domeniul privat	SISTEM SUPRAVEGHERE VIDEO ZONA TOCILE EXTINDERE	02.05.2019	38425.45
Domeniul privat	ECRAN PROIECTIE ELECTRIC BLACKMOUNT 240 X 240	22.05.2019	2664.41
Domeniul privat	DVD PLAYER SONY 170	22.05.2019	2798.88
Domeniul privat	BOILER	15.07.2019	4050.00
Domeniul privat	MODERNIZARE RETEA DE INFRASTRUCTURA IT SI WIFI	13.12.2019	31168.48
Domeniul privat	SISTEM CLIMATIZARE	04.11.2019	3636.69
Domeniul privat	SISTEM CLIMATIZARE	04.11.2019	3636.69
Domeniul privat	VW PASSAT 2009	05.11.2019	122417.53
			5.742.207,80

Principalele entități privind societatea civilă, respectiv partidele politice, sindicatele, cultele, instituțiile de utilitate publică, precum și celelalte organizații nonguvernamentale, care au sediul sau punctul declarat că funcționează la nivelul unității administrativ-teritoriale

I. Principalele organizații neguvernamentale

La nivelul comunei Sadu nu exista organizații neguvernamentale.

II. Principalele partide politice

La nivelul comunei Sadu activează următoarele partide politice: Partidul Național Liberal, Partidul Social Democrat, Partidul Mișcarea Populara, Alianta 2020 USR Plus, ALDE, Pro România, UNPR, UDMR.

III. Principalele organizații sindicale sau asociații profesionale

În comuna Sadu funcționează următoarele asociații::

- Asociația Comunelor din România – Filială Județeană Sibiu.
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Prejba – Valea Sadului.
- Asociația Crescătorilor de Bovine și Ovine Prejba Sadu.

IV. Cultele religioase

Biserica parohială Sadu I, cu hramul Adormirea Maicii Domnului (biserica veche din zid și piatră)

Este înscrisă pe Lista Monumentelor Istorice ca monument istoric de categoria A, cu codul SB-II-a-A-12531, la adresa: com. SADU, jud. Sibiu, str. I. M. Klein nr. 1. Datare: 1720; 1723; 1757; 1795

Biserica se înalță pe o colină, în partea de sud-vest a localității, în apropierea drumului care duce spre Râu Sadului.

Data exactă a construcției nu poate fi precizată cu exactitate. O piatră de mormânt rectangulară, așezată lângă zidul sudic, păstrează următoarea inscripție, scrisă cu caractere chirilice: Sub această piatră zac oasele robului lui Dumnezeu jupân Ilie Cujmăreț din Kiprovaț, mort în leatul lui Hristos 1719. Este posibil ca acesta să fi fost unul dintre negustorii bulgari care frecventau satele din zonă la începutul secolului al XVIII-lea, iar faptul că inscripția de pe piatră se extinde pe marginile suprafeței, indică posibilitatea sa aparțină la un mormânt din interiorul bisericii, al cărui capac ar fi fost, mormântul respectiv fiind scos de acolo la un moment neprecizat, probabil cu ocazia unor lucrări de renovare efectuate în interiorul bisericii e consideră că planimetria edificiului, foarte interesantă, reprezintă rezultatul unor modificări constructive care s-au întins pe durata întregului secol al XVIII-lea. Aceste intervenții au constat în desființarea vechii abside a altarului și mărirea navei, absida altarului fiind reconstruită.

Actuala navă are trei travee; are absidă semicirculară decroșată pe latura de est și turn clopotniță, de asemenea decroșat, adosat laturii vestice.

Dimensiuni exterioare:

lungimea maximă: 19,95 m;

lățime maximă: 9,10 m.

Dimensiuni interioare:

prima travee, unde se află naosul: 7,80 X 4,50 m;

a doua travee, corespunzătoare calotei semisferice a naosului: 5,90 X 6,25 m;

a treia travee, alăturată altarului, construită ulterior: 7,80 X 4,45 m;

raza altarului: 3,55 m;

Pereții au grosimi de 0,80 m, cu excepția pereților turnului, care au 1,50 m.

Nu se știe dacă inițial între pronaos și naos a existat perete despărțitor, dar din ultima fază de construcție a edificiului nu au rezultat delimitări între cele două spații liturgice.

Patru ferestre (1+2+1), dispuse pe fiecare latură asigurau iluminatul navei, la care se adaugă cele trei ale absidei, una fiind amplasată în ax (dimensiunile acestora sunt de 1,60 X 0,80 m, ceea ce ne face să credem că sunt rezultatul unei unificări generale a dimensiunilor golurilor, cu certitudine din perioada contemporană).

Accesul în biserică s-a făcut la început doar pe sub turnul bisericii, pe partea de vest. Mai târziu s-a creat un al doilea acces, prin desființarea unei ferestre din fațada nordică a vechiului naos.

Materialul de construcție pentru ziduri este piatra și cărămida.

Turnul clopotniță, cu laturile de 6,00 X 5,85 m, avea inițial trei penetrații în arc de cerc. După crearea celui de-al doilea acces în biserică, golurile laterale au fost închise și transformate în ferestre, golului din ax fiindu-i montată o ușă.

Are patru niveluri, parter și trei etaje. În secțiune orizontală, pereții fiecărui nivel se retrag pe interior, după cum urmează: 1,30 m grosime la primul etaj, 0,85 m la al doilea și 0,75 m la nivelul clopotniței.

Înălțimea totală a turnului este de 25,50 m, la cornișă având 17,70 m.

Coama acoperișului navei are 9,70 m, iar cornișa 4,74 m.

Ultimul nivel al turnului are ferestre încheiate în arc de cerc pe trei laturi, iar la nivelul inferior are doar niște deschideri dreptunghiulare de mici dimensiuni.

Acoperișul turnului aparține secțiunilor în trepte, cu bulb de ceapă, lanternou și turlă.

Șarpantele navei și absidei au un caracter eclectic, lucru firesc în condițiile refacerii acestora peste construcția extinsă.

Fără îndoială că paramentul anterior al fațadelor navei și absidei au fost mult mai dinamice. Din păcate, actualmente, prin comparație cu decorația bogată a turnului clopotniță, cea a navei pare ternă.

Deasupra soclului, primul registru se încheie imediat deasupra deschiderilor semicirculare, urmând portalul acestora, cu o mulură încadrată de cărămizi zimțate.

Parterul este și el marcat de un ornament similar, cu forme mai delicate; urmează, corespunzător celorlalte două niveluri, cercuri intersectate, pentru ca baza ultimului nivel (mai înalt) să fie decorată cu arce în relief.

O nișă încadrată de același profil de cărămizi zimțate, cu o cruce în partea superioară, este construită deasupra intrării de vest.

Pe fațadele navei și ale absidei se pot încă distinge urmele arcaturilor, azi tencuite. Sub cornișa profilată, panourile au pictură de dată recentă.

Imediat peste soclu se păstrează o mulură de piatră, azi zugrăvită, iar traveea mediană a navei are arcade oarbe, de asemenea, tencuite și zugrăvite.

Sistemul de boltire al navei se compune din trei cupole: două aplatizate și una centrală, semisferică, pe pandantivi, ce păstrează un decupaj în partea superioară, întrucât acolo urma să fie construit un lanternou.

În pronaos se mai pot citi urmele vechilor bolți în cruce. Traveele sunt legate de arce dublou.

Absida altarului este acoperită de un sistem de bolți cu muchii, care se descarcă radial pe arcul zidurilor.

Parterul turnului este boltit la rândul său printr-o semisferă.

Edificiul este una dintre primele biserici românești de zid din secolul al XVIII-lea; de aceea, semnificația sa este maximă, cu toate transformările suferite (cu ocazia unor cercetări arheologice efectuate în anul 1958, s-a descoperit faptul că anterior, pe locul respectiv a fost clădită o biserică mai mică, cuprinsă în spațiul celei de acum, din care a fost dezvelită o absidă semicirculară și o parte de zid. Vechea biserică pare să fi fost clădită tot din piatră și cărămidă, deoarece nu au fost găsite urme de material lemnos. Tot în acel an, a mai fost dezvelit un tezaur monetar din secolul al XVII-lea, menționat mai sus, iar în pronaos, resturile a două morminte răvășite, alături de doi pinteni și o monedă cu efigia lui Matei Corvin, importantă mai ales pentru că asigură datarea vechiului edificiu de cult încă din a doua jumătate a secolului al XV-lea).

Existența primei biserici se poate (?) lega de presupusa primă atestare documentară a localității, descoperită într-o corespondență aflată în arhiva Vaticanului, dintre un anume Nicolaus Lath și regele Ungariei din 1358 Ludovic I, prin care, între altele, primul solicita suveranului îngăduința de a construi, pe cheltuiulă proprie, Biserica Tuturor Sfinților din Sadu.

Un element de datare foarte precisă se găsește în colțul sud-vestic al vechiului naos, unde apare imaginea arhanghelului Gabriel, pe filacteră apărând următorul text: Arătați faptele voastre și luați plata voastră 1723.

Dintr-o etapă ulterioară avem în interiorul bisericii actuale inscripția de pe o cărămidă, în partea nordică a zidului turnului: zidari Oprea de Făgăraș 1757. Turnul avea să fie terminat abia la 1795, cum indică inscripțiile de pe două laturi, de vest și sud, ANNO 1795, urmat de inițialele S.D., care ar putea avea următoarea semnificație: S.D. = Savu Drăghici, un mic negustor sădean care a plătit supraînălțarea turnului cu intenția ispășirii unui crime. După tradiție e vorba despre un meșter zidar din localitate, Simion Drăghici, care, fiind atacat de niște tâlhari în pădurea de lângă Cisnădie, a omorât pe unul din ei, în apărarea sa. Spre a-și potoli remușcările, s-a oferit să execute gratuit munca la această lucrare.

Turla bisericii a beneficiat aproximativ un secol și jumătate de un ceas care astăzi, din păcate, nu mai funcționează.

În ceea ce privește clopotele de bronz din turn, unul dintre cele vechi a fost luat de germani în primul război, cu scopul de a fi topit pentru armament. Dintre cele trei existente astăzi, cel mai vechi, după inscripția de pe el, a fost cumpărat pe cheltuiala obștei comunale în anul 1820. Celelalte două, unul mare și unul mic, au fost cumpărate și donate de credincioșii sădeni care au fost plecați în America înainte de Primul Război Mondial.

Ansamblul mural se păstrează încă pe porțiuni întinse, el fiind restaurat de curând.

Pictura cea mai valoroasă se află în vechiul naos. În jurul deschiderii, unde urma să se construiască lanternoul, sunt înfățișate cete îngerești, serafimi și heruvimi. Un al doilea inel o are pictată pe Maica Domnului și proorocii mesianici, iar în al treilea apare Iisus arhiereu și apostolii.

În partea superioară a pereților apar scene din Ciclul Hristologic, iar partea inferioară este rezervată sfinților militari. Pe arcul ce desparte naosul de pronaos sunt figurate Patimile lui Iisus. Pictura murală exterioară s-a degradat aproape în întregime, parțial din cauza timpului, parțial din cauza neglijenței oamenilor sau chiar a intervențiilor iresponsabile făcute pe monument.

La construcția edificiului, meșterii constructori locali au preluat și o serie de elemente provenite din Țara Românească (přidvor deschis, brâu, arcade oarbe, etc.). Îmbinând elementele constructive autohtone cu cele bizantine, venite pe filiera Țării Românești, meșterii locali transilvăneni au dat naștere unui stil artistic propriu – în acest sens, pentru biserică din Sadu este amintită prezența, deasupra

parterului turnului, a unui brâu de sorginte munteană, încălecat de două registre compuse din cercuri care se întretaie, iar sus, de un registru cu arcade oarbe.

Curtea bisericii (progadia) este relativ spațioasă, fiind înconjurată de un zid construit din piatră de aproximativ 0,80 metri grosime și cu o înălțime care variază, în funcție de teren, de la 2 la 2,5 metri. Intrarea în curtea bisericii se face prin 3 porți: două secundare, mai mici, situate în est și sud și o a treia mai mare, principală, în partea de nord.

Vechimea, sistemul constructiv, unele detalii ornamentale ale fațadei – așadar și semnificația istorică – sunt argumente ca această biserică să fie păstrată cu multă grijă, ea fiind un simbol autentic al românilor din această parte a Transilvaniei.

Legat de istoricul bisericii, trebuie să subliniem că autoritățile vremii nu au ținut cont de faptul că la 1761 în Sadu existau doar 12 familii de uniți, față de cele 212 familii ortodoxe și decideau ca, „întrucât (biserica, n. n.) a fost construită în 1720 de uniții din acea vreme, pe un fundament vechi”, lăcașul de cult să le revină greco-catolicilor (iată un argument prin care biserică din localitate este considerată drept cea mai veche de acest rit din zona Sibiului). În contextul menționat însă, Nicolae Iorga este de părere că o comunitate atât de restrânsă numeric nu ar fi avut posibilitatea, nici fizică și nici financiară, să ridice în anul 1720 un astfel de edificiu, chiar pe un fundament preexistent. Ori, biserică a existat în sat și înainte de unirea de la 1700. În consecință, prin opoziția fermă a ortodocșilor din Sadu s-a ajuns la intervenția armatei imperiale conduse de generalul von Bukow, biserică fiind atribuită uniților.

În anul 1770, ortodocșii din Sadu solicitau forurilor superioare autorizație în vederea ridicării unei biserici din piatră, revendicare rămasă neonorată. Cererea lor a fost reînnoită în 1781, de data aceasta fiind aduse în sprijin argumente certe – construcția în care se oficia cultul religios era neîncăpătoare pentru numărul mare al credincioșilor. La scurt timp de la acest eveniment (1783), comunitatea ortodoxă din Sadu solicita „recedarea” bisericii aflate în folosința greco-catolicilor.

Dând curs solicitărilor repetate ale ortodocșilor din localitate, în anii 1783 și 1785 se deplasează la Sadu o comisie, care constată că în localitate trăiau 259 de capi de familie, dintre care 250 erau ortodocși și doar 9 uniți. Adresa înaintată Guberniului, sintetizând constatările de la fața locului, considera că este posibil un schimb de lăcașuri de cult, dar cu respectarea unei condiții: obligarea ortodocșilor în a acorda sprijin pentru reconstrucția bisericii uniților. Guberniul validează propunerea, dispunând efectuarea schimbului.

La scurt timp după efectuarea schimbului, enoriașii greco-catolici din Sadu, având în vedere starea înaintată de degradare a bisericii, solicitau intervenția și sprijinul episcopului Ioan Bobb pentru construirea unui nou lăcaș de cult. La intervenția Înalțului Prelat, Magistratul Sibiului dispune ca inginerul Andreeas Adam să întocmească planul și devizul necesar, atât pentru biserică nouă, cât și pentru casa parohială. Costurile mari necesare ridicării bisericii (5.657 florini) și casei parohiale (900 florini) determină autoritățile laice și ecleziastice să hotărască de comun acord construirea din material lemnos a bisericii, cu aplicarea unei tencuieli și acoperirea acesteia cu țiglă. În luna septembrie a anului 1830 biserică era finalizată, urmând doar a mai fi realizate ușile, ferestrele precum și aplicarea celui de-al doilea strat de tencuială. În octombrie 1832, un reprezentant al Magistratului raporta edificiul terminat și funcțional.

După definitivarea lăcașului de cult, în anul 1833, Samuel Micu Clain făcea diligențele de rigoare în vederea obținerii fondurilor necesare dotării acesteia. Solicitarea de la 9 februarie 1833 a parohului unit, redactată în limba latină, era transmisă de către un inspector Magistratului sibian, la care adauga și un raport personal din care rezulta că în Sadu trăiau la acea dată 15 familii de greco-catolici, iar lăcașul era definitivat, fiind necesare doar obiectele de cult destinate bunei funcționări a slujbelor religioase. În răspunsul dat sădenilor, Guberniul înștiința că cele solicitate au fost aprobate, dar banii nu au ajuns la

Sadu nici în anul 1836, an în care intervenea însuși episcopul Lemeny, care pleda în favoarea enoriașilor săi .

Din analiza informațiilor de mai sus și a relațiilor dintre enoriașii celor două culte, se nasc următoarele întrebări și supoziții, în contextul în care știm că după Unirea religioasă a unei părți a românilor cu Roma (1699-1701), majoritatea bisericilor românești din Ardeal au fost luate, cu sprijinul autorităților, de către uniți, situație valabilă și pentru Sadu.

Așadar, unde se oficiau slujbele religioase ale ortodocșilor între data menționată mai sus și până după anul 1759 când, în virtutea așa-numitului „decret de toleranță”, aceștia își primesc, în sfârșit, biserica înapoi ? Mai mult decât atât: unde își țineau greco-catolicii slujbele după acest moment și până în anul 1830, când știm că le este sfintit („târnosit”) propriul lăcaș de cult, respectiv biserica mai mică, din lemn.

Conform tradiției, după ce la începutul secolului al XVIII-lea le-a fost luată biserica, ortodocșii au fost cei care ar fi construit biserica mai mică din lemn, pe care ar fi folosit-o până când și-au reprimut biserica înapoi; în schimb, tot atunci, ar fi cedat-o greco-uniților pe cea mică, din lemn, pe care o folosiseră chiar ei până atunci.

Preotul Dumitru Hămbășan menționează faptul că, într-un articol din anul 1927, publicat în gazeta germană Tageblatt, se publica o situație din anul 1721 din care reieșea faptul că sădenii luaseră un împrumut fără camătă pentru construirea unei biserici, în valoare de 200 de galbeni, de la un anume Răsceanu, care trăia peste munți; conform unei alte teorii, pentru perioada de timp în care greco-uniții ar fi folosit biserica ortodoxă, preoții ortodocși ar fi improvizat capele în propriile lor case, credincioșii adunându-se acolo pentru oficierea rugăciunilor și a celorlalte servicii religioase. Această situație ar fi durat până când ortodocșii și-ar fi construit biserica din lemn. Mergând mai departe în dezvoltarea acestei teorii, se consideră că și în casa Popii Tunsu (nimeni altul decât tatăl marelui învățat Ioan Piuariu-Molnar) ar fi existat o astfel de capelă, într-o cameră boltită oval, care avea în mijloc o spărtură prin care se cobora funia de la clopotul instalat într-un lăcaș (clopotniță) improvizat deasupra acoperișului. Toate acestea însă, în lipsa unor dovezi certe, rămân deocamdată doar simple speculații, e drept, logice, bazate pe tradiția orală .

O problemă interesantă, care a suscitat interesul cercetătorilor care s-au ocupat de evoluția situației religioase din comuna Sadu, este cea legată de apariția în unele protocoale bisericești (de exemplu a celor de botez) a unor mențiuni cu privire și la alte biserici, cum ar fi cele cu hramurile Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, respectiv Sf. Cuvioasă Paraschiva. Explicația ar consta în faptul că preoții ortodocși din Sadu le administrau și pe acestea, cu toate că ele erau situate în Cisnădie. Prin urmare, preoții sădeni i-ar fi botezat și pe copiii neuniților din Cisnădie, pe care i-ar fi înscris în registrele bisericești care erau comune pentru Cisnădie și Sadu, omițând însă să-i mai precizeze, în mod special și explicit, pe cei din Cisnădie .

Biserica parohială din lemn Sadu II, cu hramul Adornirea Maicii Domnului (biserica veche din lemn)

Este înscrisă pe Lista Monumentelor Istorice ca monument istoric de categoria B, cu codul SB-II-m-B-12530, la adresa com. SADU, jud. Sibiu, str. I. M. Klein nr. 21

Datare: necunoscută; în forma actuală și pe alt amplasament, probabil sfârșitul secolului XVIII. Pe locul actual – lângă podul de peste râu, aproape în centrul comunei – a fost strămutată după anul 1990 de către preotul-paroh Gheorghe Boorel, pe locul rămas liber ridicându-se noua biserică.

Biserica, de mici dimensiuni, urmează planimetria consacrată pentru bisericile de lemn din Transilvania, cu navă dreptunghiulară, absidă poligonală (în planul longitudinal al navei) și turn vestic decroșat, la

care s-a adăugat ulterior un pridvor; faptul că a fost mutată se reflectă și în modul atipic de orientare a spațiilor ritualice, cu absida altarului la apus, iar naosul și pronaosul, reunite sub nava centrală, alipite turnului clopotniță la răsărit.

Pronaosul se delimitează de naos printr-o structură ușoară; în 1958 a fost construit aici (în pronaos) un cafas pentru cor și/sau pentru tineret.

Este construită din bârne din lemn de brad, cu turn clopotniță adosat, dezvoltat în elevație pe o structură de lemn, închisă cu materiale ușoare (scânduri de brad). Acoperișul navei este în două ape, în zona absidei căpriorii urmând planimetria poligonală a cosoroabelor. Acoperișul turnului este piramidal, cu baza evazată și intradosul streășinii („poalele”) foarte ample, oarecum neobișnuite pentru sistemele constructive din zonă.

La nivelul navei și al absidei, acoperișul este prelungit în părțile laterale, ocrotind o prispă sprijinită pe stâlpi ornamentați.

Pridvorul este la rândul său susținut de stâlpi decorați cu sculptură, dar detaliile de execuție trădează o realizare contemporană, dovedind o evidentă stângăcie în integrarea pridvorului la ansamblul edificiului.

Învelitoarea este din țiglă ceramică solzi pentru navă și altar, respectiv din șită de brad pentru pridvor.

Excelent sunt lucrate grinzile de rezistență, care încheie partea superioară a pereților și susțin șarpanta navei, în retragere și cu capetele rotunjite.

Finisajele pereților sunt din tencuială cu mortar pe bază de var; detaliile tâmplăriei ușii de acces și ale ferestrelor sunt cele originale.

Cea mai valoroasă piesă este tâmpla altarului, având icoane pictate în ulei pe suport de lemn, databile la sfârșitul secolului al XIX-lea, cu semnătura autorului: Ioan Boicean zugrav; celelalte patru icoane de pe iconostas sunt realizate de același pictor.

Edificiul nu este pictat în interior. De însemnătate la această biserică este bucățița de lemn încastrată în prestol, ca un capac peste sfintele moaște, pe care e crestată data târnosirii bisericii: 1830, de către episcopul Lemeny de la Blaj. Unul dintre cele două clopote, cel mai mare, are gravat pe el textul: Acest clopot s-a mărit cu 24 funți pe spesele lui Muntean Ion în timpul parohului I. Miculu de Klein, 1873. Al doilea a fost donat de sădenii veniți din America.

Monumentul completează imaginea de ansamblu a pieței centrale, recent renovate.

Parohia ortodoxa SADU II– Biserica cu hramul Sfânta Treime

Biserica Parohială cu hramul „Sfânta Treime” a Parohiei Ortodoxe Sadu II din comuna Sadu, județul Sibiu și-a început construcția în anul 1996.

Motivele care au dus la începerea construirii unei noi biserici au fost, în primul rând dorința și necesitățile duhovnicești și cultice sporite ale credincioșilor și lipsa de spațiu la slujbele oficiate în vechea bisericuță de lemn a parohiei.

Pe locul unde s-a ridicat biserica cea nouă, a fost o altă bisericuță mică din lemn cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” care se află pe lista monumentelor istorice. În vederea începerii lucrărilor la biserica cea nouă, biserica de lemn a fost mutată în centrul comunei pe un loc special amenajat.

Lucrările la biserica cea nouă au început în toamna anului 1996 sub îndrumarea și supravegherea pr. Paroh Boorel Gheoprghe, iar în luna mai a anului 2005, frăiele parohiei și ale construcției au fost preluate de părintele Moisiu Liviu-Mihail, lucrările de construcție la ora actuală fiind finalizate.

Biserica nouă are forma treflată sau cruce grecească înscrisă, un balcon interior, un pridvor și în față are trei turnuri. Locașul de cult, are 30 metri lungime și aprox. 18 metri înălțime la cupolă și 35 metri la turnul din mijloc de la intrare și de asemenea dispune și de un subsol cu aceleași dimensiuni, în care s-au desfășurat până în anul 2009, luna decembrie, toate activitățile legate de cultul creștin ortodox (Liturghii, parastase, etc.)

În anul 2009 la 14 decembrie, Înalț Prea Sfințitul Dr. Laurențiu Streza, a săvârșit, în cadrul unei Sfinte Liturghii, binecuvântarea bisericii noi de sus, fapt ce a permis mutarea și desfășurarea cultului în condiții optime.

La ora actual, biserica este pictată în tehnica fresco, catapeteasma Sf. Altar este sculptată manual în lemn de stejar, iar pardoseala acoperită în întregime cu marmură.

Lista cu denumirea înfrăirilor, cooperărilor sau asocierilor încheiate de Comuna Sadu

- Acord de înfrățire între Comuna Sadu, Județul Sibiu din România și Satul Singureni, Raionul Rîșcani din Republica Moldova încheiat prin HCL Sadu. nr. 62/2017;
- Acordului de cooperare privind organizarea și exercitarea activității de audit public intern încheiat prin HCL Sadu nr. 78/2016;
- Acordul de asociere între județul Alba prin Consiliul Județean Alba și comuna Sadu, județul Sibiu, prin Consiliul Local al comunei Sadu pentru realizarea în comun a obiectivului „Centru de vizitare din județul Sibiu” încheiat prin 14/2017;
- Acord asociere la Asociația de dezvoltare intercomunitară „ECO SIBIU” încheiat prin HCL Sadu nr. 62/2008;
- Acord asociere la Asociația de dezvoltare intercomunitară
- Acord asociere privind aprobarea încheierii unui acord de asociere, între Comuna Sadu și S.C. BERE SADU S.R.L., în vederea amenajării izvorului de pe drumul forestier Juvărț încheiat prin HCL Sadu nr. 51/2019;

Programele, proiectele sau activitățile, după caz, a căror finanțare se asigură din bugetul local prin care se promovează/consolidează elemente de identitate locală de natură culturală, istorică, obiceiuri și/sau tradiții

Sadu păstrează multe obiceiuri, datini, prilejuite de sărbătorile anului. Acestea sunt păstrate cu respect de comunitatea rurală, fiind totodată evenimente de atracție a vizitatorilor.

Sărbătorile de iarnă aduc cu ele în viața satului, obiceiuri, datine, ritualuri, pe care generațiile de astăzi le duc mai departe, ca moștenire de la strămoșii lor. Se practica colindele, steaua, plugușorul, umblatul cu botezul, irozii.

Colindele determină o participare a mai multor persoane de vârste diferite. Ele au conținut religios, legat de Nașterea lui Iisus, dar pot avea și caracter laic. La Sadu, grupurile de colindători se numesc Cetele de juni - Ceata mare și Ceata mică. Cetele sunt formate numai din băieți.

Programul cetelor de juni este următorul:

Din timp, cam pe la sfârșitul lunii noiembrie, junii se întrunesc să alcătuiască ceata.

Odată obștea întocmită, se procedează la alegerea „Judelui”. Flăcăul în această postură trebuie să fie un June destoinic, serios și autoritar, pentru că de cuvântul său trebuie să asculte întreaga ceată, pe toată perioada sărbătorilor. Ca ajutor al „Judelui”, este ales „Vornicul”, iarăși, un fecior dezghețat și un bun organizator. Pe lângă jude și vornic mai sunt aleși pârgarul bătrân, cel mai vârstnic dintre junii cetei, precum și un ajutor numit sânde. Pentru diverse înștiințări ce interesează ceata, sunt numiți și doi pristavi care au asupra lor „tutoaie” (suflătoare din corn de vită) pentru mobilizări a cetei, care în fiecare seară se adună.

În ziua de 6 decembrie membrii cetei precum și comitetul ei ales se prezintă la primarul comunei, ocazie cu care, judele, în numele întregii cete, cinstește primarul și consiliul cu o felderă(15 kg) de mere foarte frumoase.

• La Sf. Nicolae – 06 decembrie, se alege, după tradiție și regulile satului, cele două grupuri: Ceata mare, cu tinerii care au făcut armata, peste 25 de ani și Ceata mică cu tinerii până la 20 de ani. Cetele sunt formate numai din băieți.

Seara se organizează, la Căminul Cultural balul tradițional, prin care se stabilește componența celor două cete.

• Cu o duminică înainte de Crăciun – 21 decembrie (anul acesta) are loc ”ridicatul fetelor” – ritual prin care fiecare dintre Juni își alege fata care îi va fi parteneră pe tot parcursul evenimentului.

Pentru aceasta, din timp, el, în înțelegere cu prietena lui, se prezintă familiei ei, solicitând învoirea părinților. Momentul acesta este deosebit de important pentru June, fapt ce îl determină să se prezinte într-o ținută demnă, serioasă și într-un cadru sărbătorec, cinstind părinții fetei cu un litru de vin. Părinții, prețuind comportamentul junelui, precum și pentru gestul lui frumos, se învoiesc la cererea lui, gândindu-se foarte serios la viitorul tinerilor.

Junii vor avea grijă să predea comitetului cetei, biletul cu numele fetei alese. În ultima duminică până la Crăciun se procedează la ridicatul fetelor. Într-o atmosferă de mare veselie, în cadrul unei sârbe, în prezența întregii cete a junilor și cei aflați la joc sunt ridicate fetele, ca întreaga ceată să știe, a cui parteneră este fata ridicată pe toată perioada sărbătorilor de iarnă.

• În ajunul Crăciunului – 24 decembrie, cele două cete merg în pădure pentru a aduce fagul în sat. La pădure se merge cu tractorul, iar fagul ales, cu sprijinul pădurarului, trebuie să fie foarte mare.

Operațiile de tăiere, curățire și transport le fac Junii. Fagul este transportat în sat cu carul cu boi sau cu tractorul. Junii stau pe fag, sprijiniți în țapine. Lemnul este plimbat prin sat, fiind un eveniment cu care se mândrește tot satul. Junii sunt însoțiți de muzicanți. Apoi fagul este dus în centrul comunei, unde are loc un ceremonial. Mărimea fagului exprimă puterea tinerilor și hărnicia lor. Este o întrecere între tineri pe criteriul „cine a adus cel mai mare fag”.

După sărbători, fagul va fi vândut ca lemn de foc sau de construcție, pe baza unei licitații, iar banii sunt folosiți în favoarea cetei.

Cetele de juni colindă pe la case în seara de ajun de Crăciun.

☛ Prima zi de Crăciun – 25 decembrie este zi de odihnă și pregătire pentru manifestările din ziua următoare.

☛ A doua zi de Crăciun – 26 decembrie, după terminarea slujbei religioase cele două Cete de juni, își etalează costumele, dar și priceperea printr-un program de jocuri, în fața celor două Biserici și mai apoi în centru, după care se deplasează la casa primarului, căruia îi vor oferi o ”veadră” cu vin, și îl vor colinda.

Seara se încheie cu balul organizat de către Juni.

☛ A treia zi de Crăciun – 27 decembrie, Cetele de juni vor prezenta din nou un program de jocuri, după terminarea slujbei religioase, iar în ziua de 28 decembrie Junii din întreaga Mărginime a Sibiului își dau întâlnire la Săliște unde își vor prezenta fiecare portul specific zonei lor, dar și jocurile, cu particularitățile locale.

Copiii își alcătuiesc cete de colindători (**colindreții** - ceată formată din 5 băieți – Irod, 3 crai, 1 cătană), care ”din seara Ajunului până-ntr-a Crăciunului” colindă pe la casele gospodarilor. În prima zi de Crăciun, la terminarea slujbei, Colindreții cântă în biserică colinde și prezintă o scenetă. Sunt îmbrăcați cu costume populare și su coifuri, stea, săbii.

La Anul Nou se umblă cu plugușorul, obicei străvechi, cu trimiteri la ocupațiile agricole. Copiii sunt poartă peste haine ”săliuță” – ornamente realizate din hârtie creponată.

La Bobotează, preotul vine cu botezul; gazda pune pe masă un colac și o farfurie cu fasole bătută (”frecată”), pe care le sfințește preotul, facând o cruce cu cuțitul (așezat lângă farfurie). Toți din familie vor mânca din fasole și colac, în credința că le va aduce belșug și sănătate. Preotul botează animalele și construcțiile din gospodărie.

Lăsatul Secului de Paști – ”Mătăuzele”. La lăsatul postului se fac focuri pe dealurile de lângă sat – al Râpei și al Picuiului – pe care se aprind „mătăuze”, care se învârt în jurul corpului. Se fac strigături prin care sunt ironizați tinerii care nu s-au căsătorit. În case, gospodinele fac gogoși cu brânză sau marmeladă pe care le mănâncă cu prietenii sau vecinii („șezătoarea vecinilor”), dar se împart și la copii. În perioada de la Lăsata secului și până la Înviere, la biserică, se fac slujbe dimineața și seara. Credincioșii țin tot postul.

Floriile. În sâmbăta Floriilor se duc la biserică și la morminte crenguțe de salcie adunate de copii.

O parte din crenguțele sfințite la biserică se duc acasă și se pun în diferite locuri – la poartă, grajduri, streașină. Este credința că ele păzesc oamenii, casa și animalele de primejdii.

În Vinerea Mare credincioșii merg la biserică și înconjoară biserica. Lumânarea pe care o au în mână, la acest eveniment și cea de la Înviere se păstrează tot anul, fiind folosite la necazuri (boală), sau când este vreme rea.

La Paști, credinciosul care dă „Paștile” – pâinea și vinul – le duce sâmbăta la biserică, pentru a fi sfințite. Credincioșii iau „Paștile” de la biserică tot sâmbăta. În ziua de Paști, cel care a dat pâinea și vinul, aduce la biserică platouri cu mâncare – friptură de miel, drob, pește, ouă roșii, cozonac, colivă. De Paști, finii, în semn de respect duc la nași un tort făcut de fină, numit „tortul nașului”. Copiii au obiceiul de a lovi oul cu moneda – „datul cu banul la ou” -, oul fiind ținut în palmă sau așezat pe pământ.

Datul ouălor roșii peste mormânt este un obicei care se practică în zilele de luni și marți, după duminica de Paște, după vecernie, când se merge la morminte, unde se dau ouă săracilor, pentru sufletul mortului.

La Sfântul Gheorghe se pun la porți crenguțe de mesteacăn.

La Înălțarea Domnului (Ispas), când este și Ziua eroilor, se pune leuștean la porți și grajduri pentru a alunga strigoi, iar la monumentul eroilor se face slujbă de pomenire, la care participă localnicii împreună cu preoții și oficialitățile comunei. Elevii prezintă un program artistic.

La Rusalii (a 8-a duminică după Paști), când este sărbătorită Pogorârea Sfântului Duh se pun mesteceni la porțile caselor cu fete. Mestecenii sunt aduși de feciori, prietenii fetelor, care îi transportă în căruțe trase de cai, frumos împodobiți. Alaiul străbate satul, fiind însoțit de muzicanți (obicei preluat de la sași), iar tinerii sunt primiți de fetele gazdă.

Sfânta Maria Mare sau Adormirea Maicii Domnului (15 august), reprezintă hramul celor două biserici. Cu prilejul acestei zile, la Sadu se săvârșesc slujbele de hram, credincioșii purtând, ca într-o zi de mare praznic, portul popular.

Fii Satului (pe durata verii) se organizează o manifestare intrată deja în tradiție. Inițiată în anul 1970, aceasta prilejuiește în fiecare vară reuniunea fiilor satului stabiliți oriunde în țară sau în lume, precum și regăsirea satului de baștină și a portului său specific(toți participanții poartă port popular). Manifestarea este organizată începând cu al 30-lea an din viață, până la vârsta de 70 de ani, și cuprinde următoarele momente: vizitarea școlii din comună, participarea la serviciul religios, programele de dansuri din fața bisericilor și petrecerea de la Căminul Cultural.

În ceea ce privește riturile legate de diferitele momente ale vieții amintim:

NAȘTEREA

La prima baie a nou-născutului, mama face semnul crucii asupra vasului cu apă în care va fi îmbăiat copilul, iar după baie, apa este aruncată la un loc ferit să nu fie călcată, de regulă la stâlpul cu țâțâna porții. De la naștere și până la botez hainele copilului nu sunt uscate afară.

BOTEZUL

La botez, care este făcut la 6 săptămâni după naștere (după ce s-a împlinit „sorocul” lehuziei ca și mama să se poată veseli în voie împreună cu toți invitații), nașa când pleacă cu pruncul să-l boteze, în casă zice: „Duc un păgân și-aduc un creștin”. La întoarcere acasă cu pruncul la părinții săi zice: „Am dus un păgân și am adus un creștin”. Pe masa acoperită cu o față de masă frumoasă este așezată o pită și o sticlă cu vin. Este atins capul copilului de pită (pâine) pentru ca să fie veșnic îndestulat în viață. Apoi urmează masa de botez cu nașii, părinții copilului și invitații, la Căminul Cultural.

Este de menționat că atât cu prilejul prânzului cât și cu ocazia vizitei făcute lehuzei, vizitatorii pun sub căpătâiul copilului, bani „ca să nu-i ia somnul”. Mai aduc, de asemenea, hăinuțe, prăjituri, sucuri, băuturi – ”ploconul” copilului și al mamei.

NUNTA

Căsătoria a fost de când se știe evenimentul de importanță capitală din viața oricărei jună sau a a oricărui june, pentru că prin căsătorie tânăra pereche pășește în rândul celor care și-au statornicit cel mai demn mod de viață socială, respectat și prețuit de întreaga societate din care face parte. Pregătirile pentru acest eveniment sunt intense și încep cu cel puțin un an înainte, când mirii sau socrii ”tomnesc” sala Căminului Cultural pentru desfășurarea evenimentului. Tot în această perioadă ”se arvunește” și muzica, lăutarii care vor întreține atmosfera pe parcursul desfășurării ”ospățului”, dar și bucătarul care va pregăti bucatele ce vor umple mesele oșpețenilor.

Ritmul pregătirilor se mai încetinește, urmând a căpăta din nou intensitate cu o duminică înaintea nunții, când mirii însoțiți de nașii mari și ”ficioarii de nuni”, gătiți în haine de sărbătoare merg la biserică, unde ”pun floare”, adică preotul anunță oficial căsătoria celor doi. Tot atunci sunt trimiși prin sat ”chemătorii” – oameni de încredere, atât din partea socrului mare, cât și din partea socrului mic – care invită oamenii să ia parte la eveniment: ”Socrul (mare sau mic) și soacra (mare sau mică), cu tinerii de împreună, vă invită să luați și dumneavoastră parte sâmbătă la ospăț”.

În ziua de joi, din săptămâna care precede nunta, bărbații sacrifică animalele (porci, viței, oi) din care va fi pregătită mâncarea. În acest timp femeile taie găinile, le jumulesc și le curăță. Ziua de vineri începe dis-de-dimineață, feciorii, prietenii ai mirelui și ai miresei, pleacă în pădure pentru a aduce brazii ce vor împodobi porțile mirilor, ale nașilor, ai bisericii unde va avea loc cununia religioasă și ale Căminului Cultural.

Femeile și bucătarul/bucătăreasa pregătesc bucatele pentru masa de sâmbătă, iar mireasa pregătește ”plăcinta miresei”, un aluat cu nucă, griș și gem, pe care o va duce soacrei mari pentru a o îmbuna. Seara la casa mirelui vine mireasa, însoțită de părinți, de rude și de prietenii, care îi aduce acestuia cămașa, frumos cusută, înflorată și călcată și pălăria la care a aprins floarea de mire; acestea le va îmbrăca mirele duminică seara. Apoi întreg alaiul se deplasează la Căminul Cultural, unde așteaptă feciorii care vor veni cu steagul (o prăjină lungă înfășurată cu panglică tricoloră, în spirală, peste care sunt fixate păsturi negre brodate cu trandafiri roșii și ciucuri; peste aceste păsturi de-o parte și de alta sunt prinse bertelii tricolore, pe care sunt cusute în zig-zag șnururi negre cu mărgelușe albe; în vârful steagului este legat un buchet de busuioc, având în mijlocul lui un clopoțel și o năframă de mătase roșie atârnată). Steagul simbolizează tinerețe, frumusețe, bărbăție, de unde și zicala ”Frumos ca un steag!”. Mirele trebuie să cumpere steagul de la feciori, iar sâmbăta, acesta va fi purtat în fruntea alaiului de către unul dintre feciori.

Sâmbătă dimineața, mirele, gătit ”ca o floare”, mai merge repede pe la invitații lui, reînnoind chemarea și oferindu-le plosca cu vin, pentru ca în felul acesta invitații să vadă cu ce vin vor fi serviți la masă. În acest timp, la casele socrilor încep să sosească invitații la nuntă.

Plecarea se face de la mire, cu o primă oprire la casa nașilor mari, acolo unde se află și cele două perechi de ”ficioarii de nuni” (nașii mici). Închină un pahar cu rachiu spun ”Tatăl nostru” și pornesc împreună spre mireasă.

La mireasă, atât mirelui și nașilor, cât și celorlalți invitați li se pun în piept flori, iar mireasa primește de la mire buchetul. Înainte de a pleca spre Starea Civilă, miresei i se cântă GOGHEA.

La plecare, mirele bagă bani sau un cadou ”în sânul” soacrei mici, gest simbolic de mulțumire pentru că i-a dat fata. Întreg alaiul se deplasează spre Primărie, unde se va face cununia civilă, iar apoi spre biserică unde mergea mireasa, cât timp a fost fată, pentru cununia religioasă. La ieșirea din biserică,

nuntașii joacă câteva jocuri în fața bisericii și mai apoi la intrarea în Căminul Cultural unde va avea loc petrecerea.

În prima seară a nunții, se fură pantoful miresei, de către un copil, iar tinerii, prieteni ai mirelui vor fura mireasa; răscumpărările sunt suportate de către nași. Petrecerea se încheie în zorii zilei.

Duminică, spre seară alaiul pornește din nou la drum, da această dată, costumați în portul popular specific. Traseul este asemănător cu cel din ziua anterioară; se merge din nou la nași, la mireasă, apoi la Căminul Cultural pentru continuarea ospățului. Pe tot parcursul traseului, nuntașii sunt însoțiți de muzicanți.

Nunta se încheie luni, când se face grătarul din carne de oaie.

INMORMANTARE

Trecerea omului din viața plină de năzuințele lui avântate de bucuriile ca și de grelele încercări și multiplele lui griji și preocupări, la eterna veșnicie a morții, este momentul cel mai dramatic, mai zguduitoare dar și cel mai dureros. De acest îngrozitor moment al vieții și al morții sunt legați o seamă de factori care contribuie la împlinirea acestui tragic deznodământ. Cântecul lugubru în liniștea nopții de ciovică (cucuvea) pe creasta acoperișului sau în găurile întunecoase ale hornului casei, ori cântatul cocoșesc al găinii și mai ales hăulitul trist al câinelui sunt tot atâtea semne prevestitoare de moarte.

În cazul unei boli incurabile bolnavul este spovedit și împărțit din șase în șase săptămâni, iar dacă totuși pătimește greu, i se scot bani de obște și i se face maslu. Când muribundul se află în starea cea mai grea și totuși nu poate muri, atunci sunt indicii că are pe conștiință un greu păcat nemărturisit. Este chemat preotul care îl spovedește. După mărturisirea păcatului și după cererile de iertăciune, este împărțit. I se așază în mână o lumânare și astfel ușurat de povara păcatului mărturisit își dă obștescul sfârșit.

Din clipa morții ceasul din casă este oprit. Oglinda este acoperită cu o cârpă neagră. Casa rămâne nemăturată până ce mortul e dus la groapă. Cel dintâi i se face mortului "scalda" (baia), se șterge și este îmbrăcat cu cele mai bune haine, după care este așezat în copârșeu (sicriu).

În timpul celor trei zile cât mortul stă în casă, la capul lui ard lumânările aduse de rudeniile, prietenii și cunoscuții săi. În tot acest timp mortul este permanent privegheat, de unde și cuvântul priveghi. Prin acest priveghi se dă posibilitatea familiei să se ocupe cu pregătirea celor necesare înmormântării. În tot acest timp este obiceiul ca cei mai apropiați ai decedatului, femeile să se cânte, să bocească. În dimineața zilei a treia, la ora 12 clopotele prin sunetul lor dau de știre că preoții însoțiți de cantori, de paraclisier, de praporii și de doi copii costumați și cu sfeșnice "popișori", se îndreaptă spre casa celui decedat. Slujba de înmormântare se face în curte dacă vremea este prielnică, iar dacă este vreme ea, în biserică. Pe masa din fața preoților este așezată creanga de măr, înfiptă într-un colac mare înconjurat de alți colaci de diferite forme și mărimi. După terminarea slujbei (îngropării) înmormântării, preotul rostește o predică scoțând în evidență faptele bune și calitățile alese ale decedatului. Prin glasul preotului, mortul cere cuvenitele iertăciuni de la familia sa, de la rude, precum și de la cei care sunt prezenți și-l petrec pe ultimul său din lumea aceasta. Apoi este acoperit cu pânză albă pe care o stropește cu vin făcându-i semnul crucii. Îi este bătut capacul și cantorii cântă "În veci pomenirea lui".

O dată terminată și slujba cei prezenți se regroupează ca să conducă mortul la cimitir. În fruntea cortegiului funerar este omul care duce crucea răposatului. Îl urmează cel care duce cu grijă creanga de măr împodobită cu covrigei, scovergi, mere, nuci și zaharicale. Vin apoi praporii și, cei doi copii cu sfeșnicele. Ei sunt urmați de cantori și de preoți. În urma preoților urmează copârșeul cu mortul, după care vine familia lui, rudele apropiate care se cântă după mort până la groapă. Le urmează mulțimea de săteni, care au ținut să conducă mortul până la groapă. Între timp se fac popasuri – hodini – iar preotul citește din Evanghelie.

Groapa este făcută din timp în cimitir de către vecinii mortului. La marginea gropii se mai citește o rugăciune, după care copârșeul este coborât în groapă, iar groparii astupă groapa.

Preoții întorși de la cimitirului, împart din mărul împodobit covrigii, scovergile, merele, nucile și bomboanele copiilor veniți de obicei la asemenea împrejurări. Colacii mărului sunt împărțiți preoților, cantorilor, iar nașii decedatului primesc colacii peste mormânt într-o traistă din pânză albă și în care familia mortului a mai pus o cană, sare și o lingură.

Cei care au condus răposatul pe ultimul lui drum sunt invitați la pomană de un membru al familiei. După ce s-a servit pomana li se dă și câte un colac. La plecarea de la masă, toată lumea dă mâna cu cel mai apropiat al mortului, zicând: „Dumnezeu să-l hodiească, de unde a-ți golit Dumnezeu să îplinească”.

Parastasele de nouă zile, de șase săptămâni, de șase luni și de un an se fac la biserică duminica, după terminarea slujbei. La ieșirea din biserică se împart colaci și vin, cu pahare cu tot.

EVENIMENTE

CARNAVALUL DE DRAGOBETE – se organizează anual, în ultimul sfârșit de săptămână din luna februarie. Reprezintă o activitate distractivă dedicată copiilor și tinerilor, prilejuită de Ziua de Dragobete, care se sărbătorește în fiecare an la 24 februarie.

NOAPTEA MUZEELOR – se organizează anual, în ultimul sfârșit de săptămână din luna mai. Evenimentul are ca scop promovarea patrimoniului cultural (public și privat) și gastronomic din comună, constând în vizitarea muzeelor din comună și organizarea unui brunch cu preparate tradiționale locale, precum și în prezentarea de programe artistice, de către artiști și grupuri de artiști locali.

POVESTEA LÂNII – LÂNA RESURSĂ LOCALĂ – se organizează anual, în ultimul sfârșit de săptămână din luna mai, în zona Valea Plaiului. Evenimentul își dorește să pună în valoare momente importante din viața pastorală: obiceiul tradițional al tunsului oilor, activitate care se realizează înainte de urcatul oilor la munte, precum și un aspect important în economia vieții pastorale: procesarea lânii, de la spălare la valorificare. În cadrul manifestării sunt puse în scenă și alte arii ale vieții tradiționale pastorale: cântecele la fluier, cântecele populare, procesarea laptelui de oaie, prepararea de mâncăruri specifice păstorilor.

FESTIVALUL TRADIȚIILOR ”SADULE, GRĂDINĂ MÂNDRĂ” – se organizează anual, la Rusalii, în Piața Centrală și Căminul Cultural Sadu. Reprezintă cel mai semnificativ eveniment de pe agenda culturală a comunei Sadu, urmărindu-se păstrarea, promovarea și asigurarea continuității obiceiurilor, a cântecelor și jocurilor populare tradiționale, precum și a portului popular. Grupele ”Ansamblului Valea-Sadului” pun în scenă obiceiuri și tradiții, jocuri și cântece din Mărginime. Evenimentul se desfășoară pe parcursul a două zile, astfel: în prima zi se organizează un seminar pe teme de interes pentru administrația publică locală; iar în cea de a doua zi are loc un regal artistic în cadrul căruia sunt valorificate tradițiile, obiceiurile și cântecele populare din zona Mărginimii Sibiului, de peste munți și nu numai. De asemenea, pe tot parcursul festivalului sunt organizate ateliere gastronomice tradiționale cu specific local, sunt amenajate standuri (expoziție cu vânzare) ale producătorilor locali și activități de divertisment pentru copii.

ZIUA PREMIANȚILOR – se organizează anual, în a doua săptămână din luna iunie

Eveniment dedicat copiilor cu ocazia Zilei Copilului (1 iunie) și a sfârșitului de an școlar, încadrul căruia sunt organizate activități dedicate copiilor.

SĂRBĂTOAREA IEI ȘI A PORTULUI POPULAR– se organizează anual, în ultimul sfârșit de săptămână din luna iunie. Eveniment cultural în cadrul căruia este pusă în valoare frumusețea și diversitatea portului popular românesc și, în special, a portului popular tradițional din comuna Sadu.

MANIFESTĂRI SĂRBĂTORI DE IARNĂ – se organizează anual, în perioada 6 – 31 decembrie

- 6 decembrie – ”Alegerea cetelor de Juni”

În cadrul acestui eveniment vor fi sărbătorite cuplurile care aniversează 50 de ani de la căsătorie, precum și cel mai longeviv cuplu din comună, va avea loc aprinderea iluminatului festiv, în Piața centrală, vor fi oferite mici daruri copiilor de către Moș Nicolae și se vor alege cetele de juni.

- cu o duminică înaintea Crăciunului – ”Ridicatul fetelor” și spectacol de colinde

În cadrul acestui eveniment va avea loc un spectacol de colinde și se vor ”ridica” fetele care vor însoți Junii pe durata manifestărilor tradiționale locale, de iarnă.

- 24 decembrie – ”Adusul fagului în sat” și „Colindul cetelor prin sat”

În cadrul acestui eveniment Cetele de Juni vor pleca de la casa primarului după fagul care va fi adus în centrul comunei, iar seara junii vor colinda casele sădenilor.

- 26 decembrie – ”Obiceiul cetelor de juni”

În cadrul acestui eveniment Cetele de Juni vor colinda la cele două biserici din comună, va urma apoi jocul tradițional al junilor din fața bisericilor și din centrul comunei și primirea Cetelor de către primarul comunei.

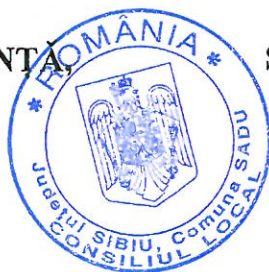
- 27 decembrie – ”Obiceiul cetelor de juni”

În cadrul acestui eveniment va avea loc jocul tradițional al junilor în fața bisericilor și în centrul comunei

- 28 decembrie – ”Întâlnirea Cetelor de Juni de la Săliște”

- 31 decembrie – Foc de artificii – Piața Centrală

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
Popica Ion

Contrasemnează
SECRETAR GENERAL,
Milonean Anca Maria